

שאלות ותשובות הרמ"א ס סא סב

שמה כל אחד אושר על חצירו מיד וכן מכהבר, וכן משמע להדיא מסוגיא דפ' סדר גבי ר"ל ותלמידי דרב הניחא זיקלבו להוהא פוההך כו' ופירש רש"י פוההך יס בו חדרים פתוחין לחצר והכבולאים נכבדים בכן ואוכרין יס על זס בשבת, ועוד בירושלמי מתלק בין רגיל ובין אינו רגיל והביאו הפוסקים וה"א"ש, הלמח להביא לבא באבולאי אושר מיד, ואולי שבולובלן רגילין לקבוע לבא בכל יריר ויריר, ואף שהר"א וסגור רכזו דאיירי בנכרי גרמא דכ"ש ישראל דלא גרע זנכרי נעמיין שיאבור על ישראל וע"ס לדברי ר"י קולון דאין מתלק כלל בין בעל בית לאורה סיכא שמתחלק בפיחה ומחולק באפייה וביטול וכ"ש האורחים סיכא שבולובלן שסס מחולקים זס מוס שאורחים יס על זס, וה"א"ש לגעל בית שדר שס. כחצתי במדואה, ואדווי יראה לי מקומו כאשר הכתב, ואז אדע איך להציב כי קבלתי מכל זקנים לאיסור בנדון דין ואני מוכיף לא די שאסור להס לנלמל בכל העיר אלא אפי' בחצר האסור לנלמל סיכא ששמי ישראלים מתחבבנים לשם זרביה עירובי חצירות סיכא שבייפן פתוחין לחצר לכל אחד פתח בפני עמו, דברי שלמה לורי"א עכ"ל :

סב שאלה רב עסק שסמיר ולקח לו חשב סמירות

שסמירא גס היא ולקחה בגינות וקדשה בגינים וילדה בת ממנו והולידה והלמיחה בגינות עד שגדלה בגינים והשואה אותה לעבדן עומד גס הוא והולידו בן והתגדל בגינים מפתח אכל ומכוסם שחה. ויהי כאשר הגדיל הבן במראה אליו מתודע כי מורע ישראל הוא ויבא אל לבו לשבז אל אחות אבותיו ככה אמר להצדיק אך לא יימנול ולא היתה עדיין דרכיו רק לבז אמר טוב, ויהי היום נתן עיניו בבת גילו בת עומד וממרת אשר גס כמה פוסקים על שתי הסעיפים ויאמרו לשבז ליראת ה' אלהי אבותם ויהי כמה מתלהטים ויוס יוס ידברו יחדיו מעסק זס קול דברים כמה שומעים ולא יאל שום פועל מהם שחתו יחדיו להשיא בת עומרת הלוה לבן עבדן הג"ל אשר נדבס רוחו לשבז ליראה את ה' והסתו בגינים בדברי הנתיים ועמדו מתוך סדברים ושלחו לקרות שני יסורים יהי עדים לקידושין ועמד בן עבדן הג"ל וקדש את הבתולה הג"ל בפני העדים בעצמה כדא משא ישראל. ונתנה ויתנו רבינו אם קידושין אלו תוספין אם לא מאחר, שלא נתיידי עדיין אחד מהס רק אמר זמן נתיידיה הבת סמאורסה ככלתה סמאורסה עדיין לא נתיידי וסלך למרחקים במקום עתון דרים שם יסורים :

תשובה יראה דבר ברור דהיישין לקידושין הואיל וידעיין בודאי דתריייהו המקדש וסמאורסה מורעה דישאל קאחו. דגריבין סוף פרק קמחא דיבמות (דף י"ז ע"ב) אמר רב יהודה אמר רב אבי נכרי שקדש בזמן סה חוששין לקידושין חיישין שמה מעשרת השבטים הוא וסא כל דפריש מרובא קא פריש בדוכתא דקביעי וסוכן קביעי כדכתיב וינחם בחלח ובחבור כסר גזן וערי מדי וכו' כי אמריסה קמיס דשמאלא אמר לי בך הבא מישראלית קרוי בך ואין בך סבה מן סבותיה קרוי בך אלא בנה. ופירש"י חיישין שמה מעשרת השבטים הוא כו' משאלו נכריות וסמאורסה נכרית שילדה מישראל סולד ממזר וחוששין לקידושי ממזר. בדוכתא דקביעי בני עשרת השבטים וכל קבוע כמתס על מחלס דמי. בך הבא מישראלית קרוי בך ואין בך סבה מן הכותיות קרוי בך אלא בנה כדנפקא לן מני יסיר את בך ולא כתיב כי בך את סתא ללמח לזו אבחו לא תקח קאי דא"כ יולדת בן לע"ל לאו בך מקרי ולא קריין ביה כי תסיר את בך מאחרי דכותים גמורים סס דלזין קרוי בך הלא בנה עכ"ל. מהכא משמע דלא משגיחין במתסם אם נתיידי אם לאו דכא כותי כמתס נקט ולא היה לספוקי אלא אם הוא סמאורסה ששכבית דייטיו מורעה דישאל וסרין בן עבדן סמאורס ידעיין בודאי דמורעה דישאל הוא ומאי דאמריין

רבס מה ששיר לעלמו לא מתנו קבל אלא סהניח לעלמו ולא רצה ליתן לאחריס ח"כ פשיעה שהוא כחמו סראשון ויכול לעשות עמו מה שירצה אבל המקבל מתנה שבה כחמו ומלכו סגוב של סנותן ולא סיס בו כח משולס ח"כ אמריק דלא יסיב ליה כח הלא לעלמו ולא לזולתו, וסי דסלוקה יוכל לסחול או לסכיר כמו שכתב כו' לפי סתוי נמי דבעזו אכן המקבל מתנה שבה מכה סנותן חלוי סכל בדעת סנותן ולא יכול להשאל ולהסכיר כלל כ"ש בגירופי עשמים שכתבתי. חו"ס שך גרמא: בגיני פסוע ואס בגיני לא יסא שולס זדון כי יסא שן: משיג חוץ לגדר סהשגס. אכן השאלה סהניס גרמא פסוע פחיס לריבס לשם טוב סולאה לצידי כמו סהניח דרס בחייו לפי דברת סניס ברובס. אכן לא ילערכו היורשים לשלם לכיסס פפי מה שנסו בדירתה סהני לא לזס לזון אותה או להסכיר לה בית דירה אלא ייעזו לס הקחה סראשונה בכדי בלא סולאוחיס. וסלוחיס אפילו אם יסיב לו מר בליקוטיס סאחרויס מעשס בזה לא סגניה ביה כי תשוב מר בגיני בשלכו סך ככל אחד מן סדוליס סאחרויס, אם לא סימלח סדבר כתלמוד או בפסקי הגאונים או אורה ולא אבוס, כי בעו"ס ממריית תלמודי סמורדים ופושעים כי וסומכין ובוטחין על גבורת סוק"ן ובנו הגאון י"ז, סס סמוציאס אחי חוץ למחלתי ומתסריס גופי ובירואתי. ומלך דלא סהניס לאחי זס למלכא דרדוכו לא ליסחיס לאוחיתא דידי או יספך לבס ל"ב סהבן וסאכזר לבס כשר, או יתן לי חיל ואומן כח להילי אח נפשי ונפש סתלמודיס סכשיס מדיסס, ואף סביותי בלרך אחיבי וכפוי תחת ידס את מלס ועל סו"ס להפך ברינו אחי וסרבה גבולי כתלמודיס גנויס מכל ד' קאי ארן וסס סקוליס בעיניס ורחמנא ליחס וליפיק מר ממרעין גישין כאלו. חו"ס' שלא הוס עומד מר בגסיונות כאלו אפי' חדש ימים כי לא ייסה, ויוכס לשי עולמות בחייו כו', דברי שאך שלמה לורי"א :

סא (* השאלה עינין שחוקת אם כפרה לכסונה כו')

אין זו אלא מחלוקת יסנה, לדעת סרמב"ם לא תמלח לעולם שכפרה לכסונה אם לא כפרת דרכיס אבל כל הפטויות שנתעברו בעיר אבורה היא וסבה לכן, אבל דעת סבור להיכר, וסכרעתי בחיבורי כדעת סבור לסכריס לכסונה אפי' כפר רובא דוקא בבדוקס ואומרת לשכר נבעלתי אבל לא כשארית בדוקה כי סמביסות מקלח מסן לגלות וגס העולם אינה רגילין לחקור אחריפן כ"כ אחי אינה כסירה כפר רובא אבל מ"מ כפרה כפרי רובי, אכן דוקא במקומות שרובן ישראלים ורובס כפריס לגבה אבל במקומות שלנו רוב סעיר נכריס וח"כ אינו רוב כפריס לגבה ופשיעה סהיא לכחילס לא תשע ספרי סכריס פוסל אותה בביאחה, אלא אפילו סבה לא תשע לכחילס ספרי דעת רוב ספוסקים נבי שוכרי ועבד סבא על בת ישראל אין עושה הולד ממזר מ"מ עושה אותה פגוס שאס היא בת אסורס לכסונה וסיכא דלא בדוקה ואמרה לשכר נבעלתי אפי' נשאת סהא, כפי מה ססובחתי גרלותי ברורה בפ' סחולץ דכה נכרי ועבד מן ישראלית אינה פגומה אלא לכחילס אבל נשאת לא תלח ח"כ סחוקית שלנו ברוב נכריס לא תלח, וסלוחי יכר סהשאל כחיס עינין ובחיס זמן ובחיס מקום או אשיב כפי אשר יראווי מן סשמים: ועל דבר סרלה ישראל סקבוע נאכר עליו אבל אין סרלה אושר עד אחר ל' יוס, וכאשר כתב בית יוסף וזמה בזה לסחיר בלובל"ן ינשא וסלוחי בכל העיר, אמר סמדעת ססרר"א בח"ס יראה שאין סרלה אושר עד אחר ל' ובסוף סתשוסס ונעס לסחירי דוקא כרורה שסכסס לבית סכרי דמחא מכה ישראל סקבוע נאכר עליו אבל אין סרלה אושר על צ"ס דסרורה בעל לגביה, אכן בגיני אורחים מחולקים

(*) מתקן מחשבת סהר"ל סתן י"ז, ונשואות רמ"א סקודים לא נדפסו.

ישראל כשר הוא ומימנו הוא כדלמינן בשילוי פ"ק דיבמות
 והא איכא בנות הלומר בנות שהמירו וילדו לכוהנים וא ר
 רבינא בן בתר הבא מן הכותי קרוי בן וכו"ש אם ילד
 מישראל ע"ל. ומכל מה נמי משמע דליכא למימר דאיכא
 דלמרי פליג על והא איכא בנות כיון דחזינן גדולי המורה
 נסבין לכו עיקר לובאיכא בנות ולפי ז' קשה לחלק בין ליבוא
 קמא לליכא דלמרי. ומאי דמי לן לחלק דלישגא קמא אע"ג
 דקאמר בן. קרוי בן ואין בן הבא מן הכורית קרוי בן.
 אלא בנס מ"מ יוכלא למימר דרב אסי לא חש בנס משום
 חומרא דקידושין כדגרסינן בפרק סחולין (דף מ"ז ע"ב) גבי
 גר עבל ועלם ליה הוא ישראל כל דבריו למאי סילכתא
 א"ר יוסי ב"ר חיניא דאי סהר ליה כישראל נומר הוא ואי
 קדיש בה ישראל קידושו קידושין ועל כרחין אית לן למימר
 הכי לא חש רב אסי דאי לאו הכי דומק לומר דרב אסי לא
 סוה ידע כנס מהתייחא דתנן ב"ב דיבמות (דף כ"ב ע"א)
 מי שיש לו מכל מקום פטור אה אשה אביו מן סיבוס
 ובנו הוא לכל דבר חזן ממי שיש לו מן השפחה ומן הכורית,
 וכס"ג איחא ב"ב האומר בקידושין (דף ס"ח) כולד כברי
 אינו מתייחס אלא אחריה ולענין קידושין ישראל מקרי וכבי
 משמע מדברי הר"ר אליעזר ממ"ז דמיימי ליה בסמ"ג
 ענין ס' קס"ב ח"ל אומר הר"ר אליעזר ממ"ז שחס
 סיה עברין במיז בחתה מכל המאה האמורות בחורס ולא
 עשה תשובה איו מייב לכהניו ולא לללווה דכתיב וחי אחיך
 עמך וכתיב מאחד אחיך וכיון שעבר במיז ילא מכלל
 האהוב עד שילקח דתייב ב"ב אלו סן סלקין (דף כ"ב ע"א)
 וקלס אחיך לעיניך כיון שלקס הכי הוא כלאיך אבל קורס
 לכן אינו אחיך ואע"ג דתייב ב"ב ד"ו (דף כ"ב ע"ב) לכל
 איבדה אחיך לרבות את המומר דוקא לענין איבדה גרסה
 לכהניו לו את אשר לו ואין ללמוד ליה לן משל אחרים ומה
 שמשמע בפרק השולח (דף מ"ז ע"א) שרב אמי סיה דואה
 לפדות מומר אורכ כצילת לחיבובן לפנים מבורח סדין סיה
 עושה וגם כריבית נמי סיה אכור לללווה אבל המומר
 לכהנים מותר לללווה כצריבית שהרי גבי ריבית כתיב אחוה
 כי יעור אחיך וגו' אל תקח מאחרו נקח ומכרית. והא
 דלמרינן בסנהדרין (דף מ"ד ע"א) אף על פי שחטא ישראל
 הוא דוקא לענין דברים דלא כתיב בסון אחוה כנון לענין
 קידושין וגיטין כדליתא ציבמות פ"ק נכדי שקדיש בזמן
 סוה מושפיין קידושו שמו מעשרת השבטים סוה בא עכ"ל,
 ומשום דהלמודא מספיקי דלמא רב אסי דקדאי קאי אע"ג
 דכוה שמיז ליה להא דשמואל לא סוה סבידא ליה משום
 דקרא לא אפקוס כסדיא וראוי להחמיר לענין קידושין משום
 הכי מבטי ליה לחזויי איכא דלמרי כי אמריחא קמיס
 דשמואל אמר לי לא זוז משם עד ששפלוס וכריס גמוריס
 שחאמר ב"ב בגדו כי גנים זריס ילדו. וכודאי אי סוה
 שמיע ליה לרב אסי סה מילתא לא סוה פליג עליס, חדא
 דגזירת הכתוב סוה כסדיא ועוד דלישגא דלא זוז משם
 סלכתא פסיקתא סוה כדגרסינן בפרק יש מולין (דף ק"ל
 ע"ב) ס"ד אין לומרין סלכס לא מפי הלמוד ולא מפי מעסה
 עד שיאמרו לא סלכס ומעסה וכו' וכנס שם הר"ר ומייזו
 כחומר בממ"ז לא זוז משם עד דקבצו סלכס כמחוס אין לן
 פסק גדול ממנו כדליתא פ"ק דפסחים עכ"ל. ומאי דלא
 סיימוס נמי כדליתא דלמרי והא איכא בנות אשפר לומר
 משום דלא נחחדש צו דבר לא חש סהלמוד להביאו. ואית
 לדקדק אמאי השמיטו גדולי הפוסקים דין סתקדס את
 המומר. ונראה סוה מילתא דפשיטות גרי מומר שקדיש
 שקידושין קידושין אע"ג דגרע במקוס אחר דלא שדין זריעס
 אכתיס מכ"ס סוה דקידושין ספסי ב"ב דיפס כהס אפילו
 לגבי כתיי דשדין זריעס אכתיס, ואי לאו דמסתפילא עמה
 שפיס הר"ר כי גנים זריב ילדו ללמא בן ישראל הבא על סכרית
 זר סוה סוה מוקימנא סוגיא דסלעודא כדליתא דלמרי שפיר
 בלא

בן מישראלית קרוי בן ואין בן הבא מן הכותית קרוי בן
 אלא בנס. והדין בן עכרן סמארס נמי ידעי כודאי דלמו
 מציעא דיתראל קאמיא מלד אכוס ודמס. וכו גרסינן סמס
 (דף י"ז ע"א) והאיכא בנות ואמר רבינא בן בתר כהא מן
 כותי קרוי בן גמירי דבנתא דכוסא דרא אלטרוי אלטרו.
 פירש"י והא איכא בנות ישראל ששבו בין הכותים ושאוס
 כופס וסילדו מהם. ואמר רבינא בן בתר כהא מן הכותי
 קרוי בן דכתיב כי יסיר את בן מאחרי ומדלח כתיב כי
 הכיר מכלל דלכך לא תתן לבנו קאי וה"ק שמה הלד על
 בן ויכירו סחכ מאחרי וקא קרוי בן ליהוס לקידושין.
 דיהא דרא דעשרת שבטים. אלטרוי אלטרו נחבקע רחמן
 מלקוט אה סרע וכעשו עקרות עכ"ל. משמע נומר כסדיא
 דאי לאו דליעקרו כיינו מושפיין לקידושין אף על גב דאביו
 כודאי כתיי סוה. וכל שכן בן עכרן כודאי אביו ואמו
 מישראל קאחו. ואף על גב דלמרינן (ס"ס) סהס איכא
 דלמרי כי אמריחא קמיס דשמואל אמר לי לא זוז משם עד
 ששפלוס כופיס גמוריס שחאמר ב"ב בגדו כי גנים זריס
 ילדו, סה נמי לא אמרינן אלא לבר ישראל סה על ככותית
 דולד זר סוה ולא קרוי בן כדפירש סר"ן בפרק סאומר
 בקידושין אבל כתיי סה על בת ישראל ליכא מאן דפליג
 דקרוי בן. מכל סה משמע דבן עכרן סמארס קידושין
 קידושין. מדידס שמעע לדידס סמארסות כה מומר וממרה
 דקידושין ספסי כס. וסוואל וגימיר לן דסלעודא כלישגא
 ככרא נימא כיה מלחא. לדקדק מאי בייחוס ללשון כלישגא
 ולתיכא דלמרי לפי פ' סר"ן, וחזינן לכודי כרישא דליכא
 מאן דפליג על והא איכא בנות דסלעודא ססיקתא סיה דבן
 בתר כהא מן הכותי קרוי בן דלשכחו כמתס דוכתי
 דהלבורא מייחי ליה סכופטותא כדגרסינן בפרק כילד אשה
 אהיו (דף כ"ב ע"א) ובפירק סאומר בקידושין (דף ס"ח ע"ב)
 גבי נכרית דולדס כמות מלן א"ר יומאן מבוס רש"י אמר
 קרא כי יסיר את בן מאחרי בן הבא מבחן קרוי בן
 וכו' כך סיה גירסס רב אלפס בפרק כילד ואע"ג דליתא
 צוטתס גמור' בן סה מישראלית גמורס בן עכ"ז
 דכס סמפרסות סוה כולן בן הבא מבחן קרוי בן ואפילו
 ככא עליס כתיי וכבר איסיקא סילכתא כתיי ועבד סה על
 בת ישראל סולד כשר כדליתא פ' סחולין (דף מ"ס ע"ב)
 ולפי דעה סר"ף שס כשר ואפילו לכסוס ומלישגא דמגיד
 מכסס פ"ד דסלכות אישות חזינן נמי דסמן על והא איכא בנות
 דכה גבי ישראל מומר וכו' ואין סוה סוואל שפיר דיבמות
 ר"ל סאפילו זרנו סכוליד סמאר' וס"ח וכן סוואל דיבמות
 קידוכיו קידושין ודוקא סכוליד מישראלית ואפילו מומר
 אבל סולידו מן ככותית אין חושפיין לה סכסי אפילו ישראל
 גמור סה על ככותית וסוליד ממנה בן אין קרוי בנו אלא
 ככה זוס כדור עכ"ל. ומס ככה דוקא ודוקא סכוליד מישראלית
 וכלא אפילו כתיי סהס וכל בן סהס סולד כשר לא סולדך
 לאכשעיין אלא כשכיל אבל סולידו מן ככותית וכו' וס"ז
 איחא כמרדכי סוף פרק סחולין ו"ל וס"ל כיון דפסקין פרק
 סחולין (ס"ס) סלכתא כתיי ועבד סה על כה ישראל סולד
 כשר אפילו לא מל ולא עבד אין קדיש קידושין אלא
 ישרא' סה על סכרית סוה כמות וכ"ס מומר כסוליד סה
 סכרית כיון דפסקין כתיי ועבד סה על כה ישראל סולד
 כשר ל"ס פטוסי ול"ס אשה איס כי סכרית וילדס ככותי
 סולד כר וקידושיו קידושין וסכור לללווה לו כריבית כדליתא
 עכ"ל. ודכותס איחא כחשפולת סמיוהסות לסרמ"ן ס' קמ"ב
 שאלס מומר לפ"ו שקדיש כה ישראל קידושין קידושין ואפילו
 כתיי סמננייר וסר לכורו כדליתא ציבמות מה ראו חכמיס
 סלח סכו לפגון וכו' וסכיב כסוף דכרי. מייח סשקידס
 קידושין קידושין וישראל נמי שקדיש מומר מוספיין כה
 קידושין ואס מרס כחשוכס אכורס בקדוכיו וכוה אכור
 בקדוכוס וזריכס ממט גע ואס ילדס בן אפילו ככותי

שאלות ותשובות הרמ"א סב סג

ובואיך דנה. והיה זה כי יחס לבנו לא שח לבנו לדבריו. עשה אשר זמם וגלה מסחריו, וכאשר ראה אשר על ריב לא לו מתעורר. לא שכח תחמו מלשכח. ואמר לפרץ א' שכיב במקלות. שדברים אלו עליו להפלות. ונתן (שמע"א) לעדות ולזכרון. לא שח אלהים לנגד עיניו ביום מרון. אי לאזים שכך שומעו. כי לאזילים תענות רחמים. שלא יחזרו על כבוד קוניהם. ולא יחפו על מה שבקריבים. לנגדם שאיבינו יהיו פלילים. וכבר ארז"ל יומא (דף פ"ד) איזה מחלה הפס זס ח"ח שאינו חסר נמעשו. כ"ש לנגדם בקול קול יעקב ויודים ידי עשו. על זאת נלביב בנבזים כלי מלחמתנו. ואנאור בנבזים חליו. ולכפר עלה ערומים. וליקח קולנו במרומים. לנזור כחוק גזירתנו על הכנאים ליסן הדבר בפלילים. ולסלק יד הכותים אשר עשה בזון. מאיש המדון. ומס לו להכניס עמנו בין ההרים. אם ינאמו סגולתיים. פי ירואו וגוללתו דעשה שאולה. והיה עכשו חכנו להקדים דבריו שלום ואמת. לבלתי גלות האיש בחוסמת. אבל האיש יחוש לנעמו. אף אם היה דוד המלך בנאמו. כי כה יעשה אלהים וככה יוסף. כי כל המך הדור עליו נאסוף. ברועים ובמקלות. להכריז עליו בכל הקבלה. אם לא ישוב ממש שכתחיל. ויחוק מה שעות בחיל. כי לא שיה לנו בזוק המלך. כי אפשר ח"ו הטכס חלק. ממדינה למדינה ומעיר לעיר. על כל הטעם האמת החלט נעזר. ואח"כ כשיהיה ליד כוחים מכולם. אז הדיו שבין החכמים על פי חכמי ישראל ופופטיהם יהיה מכולם. וככתב גם ביו דעתנו. וינען להם שישימו ג"כ לקולו. וזה כי לנו זייחי ויחוו כל הדברים עד יריד לובלין כבע"ל. וישבות מנייהם אם המדבחה. ואף כל ידופייהם ומרמיהם יחירו. לבלתי אחריס בהם יחסר. ועל יריד לובלין קרוב ירדו לדיון ביחד. הן לפני זס בורר או מורה שזה שיבדו כאחד. ויולאו דיון לאורה. וזוה מהן תאל תורה. ולכל ישראל שילמדו מהן לכל יחזיקו במחלוקת. ומאן לישקל ליה כזי דינא גלימא ליוול ולומר נמשפט וחקות. וזוה לא יפסיד אתר מן סלדים. רק אריות אפיס עם עשו יהיו נאמדים. להיות מחומים בדיון עד היריד. ואולי יחסיים בהם דברי בן ירוד. שאמר פוטור מים ראשית מדון. ובאמת כל דר העובר על זה נראה שפושע בזון. ואף כי אין בידיו לכופו עשה. באשר עכשו אין עשה. שכרי עדיין הדברים מתורים ללב באמת כהן וירחא מאלהין. ואי אפשר לקיים שמוע בין אחיך. ובפרט בנדולי חבל נחלתך. על כן לא בלגו עכשו רק חמולה כדלון אף כי אפשר ססוף יהיה בלוגם. לדבר עכשו בדרך בקשם ככחמי די חניהם. ולבקש על נפשו. שיועמו להם דבריו לשום פלום בפמולא שללם. ואשרי לגדולים ששומעים למדברים בהם. והיה אם לא חשמועו להם שאלו מבקשים אחסם. נראה מה יהיה באחריתם. כי אין דבר טוב ויולא מתוך מריבה. ומ"מ לא נרבה עכשו על אחד מן סלדים חוכה. עד דעש כל מי הרעם. ואין ארם שאין לו השעם. אחת הכשורה נכשר לשמים שלל דר שפרין יסיה עמו. נבקש להש"י ממרמו. שיהיה בעוזרו מן קמיו. וגם אלהו נמלא אהריו. סן בגופו. סן במאודו. לא יכבד המשא עליו. כל זאת נגיד ולא נבכהו. והסמכר בו נראשו. ונקבץ עליו כל הארצות. כל חכמי אשכנז ולעום מקובצות. ומי שעושה במרמו שלום. וישם שלום בין החכמים. עוד יציר על כל בחורים סן גדול סן קטן. אלו גזרים עליו שלל יסא מנני פלג ויקטן. וילמד ולא ישיבו בעימי המריבה סן בלזולים או בסולאת דבה. וכל מי שידעו בו שמרם בדבריו. לבלתי שמוע חליו. נחרימכו בכבוד כנסיחה ובחי מדרשתינו :

סד גרסינן פ' חוקת סבהים (דף ל"א ע"א) האי אייתי סהדי דאבשהיה סיה ואגלס שני חוקים ואי אייתי

בלא קתיאי כלל. וקלח נראה כן דעת החוס' דהקשו לפי פירש"י דפי' כותי שקידש בזמן הזה חוששין לקידושו וכו' קסבר נכריה שילדה משראל סולר ממזר וחוששין לקידושו ממזר וחומס' בדכמה שמימות מוכח דליוו מחייהם אלא אמריה וכו' ויתירו נראה דעמאל דרב אחי משום בזות וליה ליה בנחה דהסוף דלא לאכרווי אכטרו וכו' ולפי דבריהם לרין לומר דשמואל לא שבין דברי רב אחי שחשיב בך מישאליה קריו בך ואין בך סבא מן הכותיה קריו בך אלא בהה חס חמייה כמו שפעלו הונו' בהימה אש"י דחילו ודברי שמואל רתקו לרש"י לפרש מה שפירש משום הכי לפי דבריהם בארץ להביא איכה דאמרי לא זוז משע עד ששפאום כותים גמורים אפילו מבנות. והשכי שמואל כסותן והלמודה נמי לא מבעיא להקשות והאיכה בזות. ומאי דאמרינן עד ששפאום כותים גמורים וכו' אפילו מבנות זהו דוקא לנבי עשרת השבטים דקרא דבה' בגדו עליהו כחיב וליכה למימר וסא גבי יאודה נמי כחיב בגדה יאודה, שאני הסם דלא כחיב בה' בגדו וכו', ודומיא להא אשכחן בפרק האומר (דף ס"ח ע"ב) ובפרק אין עטמיון (דף ל"ו ע"ב) דפריך הלמודא גבי כי יסיר הסוף בשבעת אומות סוף דכתיב שאר אומות עולן ועמאל הסם משום ד' אומות אברין עפי מלומות אמריי ס"ג גבי עשרת השבטים משום דבנייהם מה עפי מאחרתי גזר הכחוח על בניהם אפי' מבנות מה שאין כן בדבות הללו דסא אמרינן אפילו כותים בזמן סוף לאו עובדי ע"ג הם אלא מנהג אבותיהם בדיהם. הכי משמע נמי בהה' מדרי פ"ק דיבמות וכו' עוד גרסין שם אמר רב אחי כותי שקידש בזמן סוף חוששין לקידושין דילמא מעשרת השבטים סוף דקאהי ומוקי לה בדוכחה דקביעי כגון בנחה וחבור וכו' כי אמרייה קמי' דשמואל אמר לא זוז משע עד ששפאום נכרים גמורים פסק ר"ח דליהא לדרב אחי ואפי' בדוכחה דקביעי אבל מומר שקידש סוף קידושין דאורייהא בדהימא פ' סחולין וכו' ע"כ. מנהון פסק ר"ח דכתיב דליהא לדרב אחי ואפילו בדוכחה דקביעי משמע קלח דלא זוז משע עד ששפאום נכרים גמורים דוקא לעשרת השבטים ודטובה אשכחן בפרק חלק (דף ק"ו ע"ב) עשרת השבטים אין עתידין לחזור דברי ר' עקיבא ר' אליעזר אומר מה סוף מפאיל ומאיר אף אפיהם שרבים עמידה להאיר להם ולכל ישראל אמן :

סו הנה לא עובד השמועם אשר שמענו כי ממרום בעלה אש המחלוקת בעלמכס עד כי הסרים דקדו כחילים נבטות כניי לאן. כדברי קטוריה ולזון. וקרא זה אל זה ואמר. איני סן אדם ואתה החמור. כל אחד ירם חני שכלנו נגד סהני. איני אפלוך ואין שרי. עד כי ע"י זה סיו שניהם לשמלם בקמיהם. פרשו רש"י ליד מעגל בחרמיהם. ומי יבואו אחר המלכים אשר כבר עשו. ובפרט בדבר אשר עיינו לא ראו אף שמענו קול נעות וקול אוחה. איני לרוד שפגיע לו כהם. ששפטיהם לריכים שפטיים ביניהם. לומר שיעלו קורם מבין עיניהם. ואיזה גבור הכובש את ילרו ולחיות מן הענלים לא שמו נגד פיהם. ומחלל סם ששים על ידיהם. לשמלה בקמיהם. ומשמחי אהבו מוח לא בא כנליותם והחכמים אינן רואין לראות את הנוגד שעבר. בעדיית פיהם שהאויב גבר. בדבר זו שמלק לבס האבחים. והמחלוקת החרימה. ולולי כי השאר' ס' לנו כפרץ הזאת עליהם. ח"ו סיה ישראל ללם ולשפוטם כסופה. אף בעזר אורה עוטה. אשר לב סמלק ושריו אחריו נוטה. שחפץ בנו ח"ל כל זמן שאין מגידי בעלגם במדקרות חרב בוטה. ולא סוף יאל אשכס ואכל גדיש ומאל קוליה. המה בני אדם האיים. להפיל חומת סחרה ולהרוס המלך. ע"י בזות החמלק. בקיים אים ארמיו עם יפס עימי קרא במקום בית אל מחיים. יאם בקסם גדול על אחד מבעלי המריבה. לבלתי חרמים

הוא שיבאו ב' הלדרין דהיינו כמר זסקינד הכרנא סלקי כהדי הולא שלמה ה"ל ליריד לובלין הסמוך לדון לפני אוהב ב"ד גדול שימלאו ב' הלדריים וחס יאורו דבריכם. וזוה סליקנה שלמהו ח"מ גזיריס בחוקק גזירתו בחרס בית דין העליון ובחרס ב"ד החתומין (*) על בני הלדריים כנ"ל לזוה על יריד הסמוך לק"ק לובלין לפיות אחד בחחד נגשו לדון שם להוליא לאור העלמותו וכל עד אשר ימרה את פיו ויחרס מן השמים. להיות נלקח כפסלים. כעוס"ו ובעוב"כ וסופו יפול כאיש הבינוים. וזוה שלום על דייני ישראל עד זוא גואל לירושלים :

סד הרי ישראל פרים יתנו. וזאת תורת ס' יתנו. להרים מבואל מדרך עמו. לבער רעע שמכרו. במעשה אשר הביע לירינו. שמועש שמענו. ואזהותו לא ראינו. המעשה אשר יאל הקול במדינה מעטרין על אשה אחת זקוקה ליבס עריון קטורה זו חרשה און וזולד ממנה שקר דהיינו שנשדכס לחחר קודם שחללה. והכנס זוה הפרס תק דבדקוס שבין אשה לבעלה שסייס לה לשמור תקף קשר למן ואע"פ שהפשות רחוקות, מ"מ הלכות דבוקות. וזבנות נפשה שאשה רוח כבוד סיבוס וכל זוא לא שמה על לבס וזוה פירוד בין הדבקים ורגנן מפריד אלוף נעורים. והכנס חדשות ישמינעו העוברים וסולכים וזבים בחרס אף בהמשודך סיי ירא לפשו שהעשה לו כמו שהעשה לבעלה הראשון ותקב חמדות לבנותו ידח ממנו נדה והוליא קול אף שקידשה קודם שנחללה. והכנס ארז"ל פסחים (דף מ"ע ע"ב) עס הארץ אכור לאכול בשר בסנת שאינו יודע הלכות שחיטה וכן לאיש סוס שאס קרא לא שנה ואס שנה לא שימש ח"ס שלכך נרשמו אשר עמן לרגליו וזה כי התקדש בצורה אף קילתו כאשר יודע ומפורסם שהמקדש אשה ואף כי לפי דברי ר"ח (ברא"ש הביא פ' האשה רבה דעת ס"ג ור"ח ע"ש) שמתירה סיינו דוקא בשוגג אבל לא במזיד כמו במדון ידין שהוא יודע ומפורסם לכל עובר ובכ שזיח זקוקה ליבס. והכנס פסוק אש שאס אמנה נשחטס התועבט בישראל קדשה סהייס אש המת חוטא לו ולא יבייסק לעולם ואף אס עמד וכנסה לריכס לאחא כמבואר בדברי ברא"ש פרק האשה רבה. אמננס באשר עיקר הדברים לא ידענו ולא שמענו כי אס חמות קול שזוליא המשודך עלו ואף הקול בעמנו לא ידענו אף הוא קול שיט בן חמות או קול וזכירו עמו אמרנו וגורנו על המשודך והמשודכת שאל יוסיפו סרה ולא ישוו דבר מעשה עד שזליעו דבריהם לפני חמנו מדינה שלהס אס סס מותרים לישא זס אח זז או לא ולא יסורו מדבריהס ימין ושמאל. והכנס ראינו שהב"ד הקרוב אל החלול סוה סס קייני ורומי אלופי ק"ק לייפיק הניכרים בשערים ובראשס הגאון מהר"ד יליחק שטערנבורג והאלופים הר"ר חיים גר"ש ובר"ד פסח, לכן סהם הראויס לדון בדבר זס סמס דינו יסורו יאסרו כפי דעתן הרחבה ואל יפילו אחד מן הלדריס מבלי דבריהס ארסה. וכדי להגדיל כח סב"ד הג"ל נוסף להס דיינים דהיינו זסקינה אולס האלוף כמסר"ד אברהם ממירי"ל ואס באשר לביאול אולס קרוב מהר"ד ליב מאויסטרליץ יסיה ג"ב נמנה עמהס, והכנס כאשר שמענו כי אין אויב במדינת מטרין שמיסיס דברים כנ"ל על לבס על כן אמרנו כדי לגדור פרך ולבריע כי יש הלכות ל"ד עריון בלאו וקמנו לגזור בגזירת מח"ס"ע על כל בר ישראל שלא יבארו בקידושו או להמשדכים כנ"ל עד שיהיו נותרים ע"פ ב"ד וכל מי שימרה אח פיו יודע ליהוי ליה שדמיה מיודו נבקש מלכד הטועשין שישומו על עקב כהסם של המשדכים כנ"ל שיעכבו דבריו ויאפשי שדין יתן להפשישן אף לאחר הישוליון אס יעברו יישאו זז אח זז אחר שהמרהם בלאו היתר חמניס. וזו שלום ש דייני ישראל נלוס משהו אימירלס :

אייתי סהדי דאכלה שני חזקה א"ר נתמן חוקי אכילס כהדי אכילס חוקי ארעא בחזקת אבהתא, סדר אייתי סהדי דהבסתיס הוה אמר ר"ג אכן אחתינה ואכן מסקינן ולזילתא דני דינה לא חייבינן, כ"ס וק"ו שלא יהיה לנגב זוא שיאל מלפני השליטים דייני הארץ על דברי הגב שפאל בין סיקר כמר זסקינד ובין אחד קרא כמר שלמה עונה על ערדי חכירו ויקן עליו דבעלי כבוד להאגילו עליסן בזוים מנויים בזוים. וזה כי בחתילה סהס מכה רבה אח כמר זסקינד ולא חש אל יזי שהאמר ויאמר לרשע למה סהס רעך, והנה וירא כי לא יוכל לו כי אחד שמו אברהם בן משה זל"ל היל המוכס מפי הארי אז בלע באמרהו אשר זמס לעשות וסלך ואלשוין על כמר זסקינד ונקן לכתוב בפנקס דמחא לזבוב אף שכמר זסקינד החחיל עמו והנה סוסיף רעס על רעהו למפן ספות סרוס אח הלעגה ולמשמע און דאנה נכחו אבל לא נוכל לשפנו על כך כי עריון כבירור כעדים לא ידענו והנה על כל זוא סק הקערה על סיה וסלך לביאול מערפ ממרחקים וממרחקים יביא לחמ"ו וקבל לפני דייני הארץ על כמר זסקינד אף שהוא העברי עליו סדרך והעטיס להס דבריו במס שהרחס להס עדות מקלתן אפשר מווייפות וסכוזים שבהס נכחו שלא כפי בעל דין וכן לא יעשה והנה אז כנה שלמה במס לכמוס וסושיט עלפיו להרחות רגונו שרוס לדון דייני ישראל והנה באלת האשה החומרית סתעה ח' לבבו ולא סיה כמר וכל בוטחו לא סיה רק לעורר סעס על כמר זסקינד ולבזותו דברים, והנה מגורת הדשע הוה תזואלו לכמר זסקינד שדייני הארץ שחשו לקול אשחו ושמו דברי אזהותו חמות להיות לדיק סראבק דבריו והאמינו לו וכתבו מגילת ספר על כמר זסקינד אשר לא יתן לכתוב לפי הראוי וגמול ידי שלמה עשו לו. והנה לא עליסס תלוותונו כי כבר ראו מאמר ר' אליעזר (כוסדרין דף מ"ו) שב"ד מכין ועושין שלא מן סדין ולא לעבור על דברי חזירי אלא לעשות כייג לתורה, אבל סמירו סרע כבוז, ע"ד שנאלמ יועש שלמה סרע, וכמאר זסקינד לא מלאו שוס כקטס להסדך כס כי כבר יודע לרביס שבהך עמו הוא יושב כ' מוכבדי הארץ ומשמעט רעה לא יירא רק כזכ לא ידענו מס סיה לו ואפשר כי האלוסי מלא אח עונו ופלוס לו בזאת סעון אשר סתול ע"ד שנאלמר הוה אשור כעב אפי גור'. והנה כזכ לא יאל דבר שאינו מוחוק מתחה לפי דייני הארץ. גודרי גדל ועומדים כפרך. כי סיטיבו אח אשר דברו לנו שני דייני עירנו ואמרנו כי לא סיימו להס הדברים כהיותם בזובלין ולא ידעו שס"ה הגאון סיפוס מהר"ר קלמן הוא סתנגד בעל דבנא דהסוה גברא ולכן כהבו מס שכתבו להיות כמר זסקינד לייט דין לפני הגאון הג"ל. והנה אחרי שמעס שכמר זסקינד לזוח ככרוכיו להיות ב"ד לפני כל אחד מישראל חן ממי שפסול לדון אותו דהיינו שגאיו סדרו כזכ והודו ולא יהבשושו לומר שהדין עס כמר זסקינד וכ"ס במס שטוען לפני ב"ד הגדול קא אזילנא דהיינו דיינים המפוררים כדניס וחכו סב"ד הגדול שנאלמר ח' סבופט אשר סיהס בזימס הסס אגו' וכן כתב סעור ה"ס כו"י וז' דכל ב"ד המצווה כדורו הוא סב"ד הגדול וכו"ס במס שרואס ללכת לפני ב"ד הגדול, האמתי דהיינו כ"י בגאון מרלה ורבנא מהר"ר שביא ש"ן אזי נודלי סדין עבו כמו שפי' הסוס (בוך זכ טורד) והביאו סמרדי והאבר"י לפסק הלכס וכו' ומראה לר"י דעטנת ב"ד הגדול נחבט יבול למימר ולא חובט וכו' ויחך ר"ח דפי' אף חובט מכל מקום כ"ס נחבט ויחך כי לכס כוץ ספ' כתב סמרדי ח"ל ע"ד לב"ד הגדול קא אזילנא כזינרנו יז חרס שלא לענון ק' וכו' מכל מקום בחוקס שאין מוסג חזר סדין לבינו ולכן גס אמרנו סלה אחרי רוחנו שהדין עס כמר זסקינד ראינו לאשר סתמון ולכנ"ל עשוק מיד עשוקו וזבולו למלות דברי סדיינים המפוררים מעירונו לאמר דיינא כהי

(*) כמניע אכור להח רקס פ"ס דינא דמלכותא ודיני דמלכותא דינא .

יעל

שאלות ותשובות הרמ"א בו זו

וכן כתב בחשבות מהר"ל סי' ע"ד וכן כתבו הגסות אלפ"א דף ט"ן דיש חולקים וס"ל דהשני נאמן וס"ל יש לוומר דבאיכור דרבנן הולכים להקל וכו' (ב"ב בחמשה). ואפשר דה"ק איכור דרבנן ליתא דהרי רבים נוהגים בה היתר ואמרו' בהפיקא דרבנן הולכים להקל כ"ש בחמשה נכרים שיש להחיות ולא לאורסה :

בו והאי"ש משה גדול מאוד . נערמו מימיו נלכו כמו נחל . אלוני משה ש"י האלוף יניק ותנימא דרדא מהר"ר ב"ש וי"ו וכל דילך שלום . קבלתי כהנך ע"י פלוני אלמוני מטושטש ופחות כאלו ישן וזמן עד שילא תאופך אל הפועל שפרשו ושמועו בו כל עיני הקוראים עד שידעו שנהבוישתי צעיתי המלך כמותך . תחילת מכתבך ח"ל עוקר היום בפלגיו וטוחן זו צו עד שפחאו דק לעפר חבלק שאינו מחלק לדעת המדברים ו. ח"י לומר על משלחו מה שאמרו על ר"מ ח"ל נלוי וידוע לפי הקב"ס שאין בדורו כמותו וכו' . כל אותן הדברים הם כאלים וקין בה . הוי"א ממנו לדעתך שאין הלכה כמותי והוא הביא מסיקש בפ"א אחת לא בדיקש מוחלט כי מי גדול ממך שהלכה למעשה מהיני דעתה רחוי לומר עליך ממשש ועד משה לא קם כמשה . והף לך הממלכה מעפרת מלכס ואשים מחסום לפי כי ברוב דברים לא יחדל פשע רק מאל יסבךך אני שאל שיראה עמלי ויגיע כפי להיותו משכיל בכל דרכי לטיות ס' עמודי לקבוע לי הלכה כמותי בכל מקום והסתמידיים יצונו ויעמדו על דברי כמו שזמרו עד עתה והף שקללת חכם אפי' על הנחי בזה יראה שאינה אלא מהשפס והמוך כי ברית כרוסה לפשחים אבל לא בהבנתו ורעיון חף שתלאות עניינס שמתע היינו נדךך הבחירי שלא תפול בו רעש בשום דך אבל לא בתורה עול"ה ויור"ד כלל . ועוד כתב מר ח"ל ולא זו בלבד עשה לי מר אלא התפאר עלי וכו' וקבלה לטון הרע שלא כדת משה וישראל"ל והיותו רא"ש הרביל שכחנת לי עכהמא היה אללו גם התפארות בשא"ר דבר אשר מורגש ממנו דבר והילופו ע"כ הוילא מה שהוילא כדי לעשות קטיגוריא חף דעימיה אשר הזכרתיו הוא אשר בו שע"ד בתוך הנג"ע ודך לכן מלרע"ת ושתתג והי ס' אשר פדס את נפשי מכל זרס מיוס רחמי כשתני דמרי יחימי מהתבך את ושמחי דבריו ענק לגרנותי ואמרתיו בדברנו על מר שהוא שיש טיבור לבו כלב אחי ומר לא די לו שהלמין לרוכלים וקבל מה שקיבל אלא שאף עקב שקצבי הסנפאשים וכחב והקך בתוך כתבו להראות לרבים שלא עליו לבד עוונתי ואלא חף על הזקן מהר"מ מלגלד"י וי"ו וכדי שבונו הוונתי לאחיזו ע"י אחתי ופחתי ע"כ גליתי ככחב להעתיק ע"י אחד ושלחתי לידו ע"י אשר שלא ע"י גיכך כדי שיפתרסם הדבר כמו שנתפרסם פס ערס בה כהנך לידו ועשה העיר הומיה ומה אעשה הלא אין החי יוכל להכחיש את החי אבל הסמוכה שלא ככתבי עליו טוב דבר קשה אלא כליש אשר מעתיק אל אחיו תמליה רעיוניו ודלגת לבו ושיחנס והאנרתי מסתפוחה מהנכר בגוברין כי ראייתי שלא אכס לאיש אשר בידו כלי הושיס לפחור כל המבוכות וכל הספסות הלואי שפעיתי בהסורתי עליו וחס יודע לי מזהות גדול התפארתי חי ס' שאך חילוק בין לחיות עיניש שלא ע"י כישוף לפניו בקרקע כתלמיד לפני רבו אבל מסתפוח דעוונתי ועוונת הדור יגרמו שלא אכס לזס . ומה שכחנת שנסיתו וכו' והסס הוא קטן בעיניו וכו' וחי ס' אשר נתן לי חיל לעשות כל חלה שלא עמד בנתיקן והף שמר הכסים עמו כי תמליה דעתו שיש חילוק בין לחיות עיניש שלא ע"י כישוף לאחיות עיניש כבישוף לא חובל להיבן הלא לא נביא וכן נביא הוא שגיגס לו סוד הפעולות החלו כי כל אחיות עיניש היה ע"י כישוף רק מחמת שלא עשה מעשה פטור . ומש"כ משהי הסמ"ג (ל"ה סי' ל"ג) והגהות מיימוניות (פ' י"א מהלכות ע"ה) הא דתקן הארוח עיניש פטור סינו מניתו

בו ועל"י אשר שאלת בענין ההמאה שראובן תיקן ההמאה לשמעון ושמעון וכו' מהמאה כחוקת כשרות ואמר שראובן תיקן המאה זו וראובן מחיבו ואמר שמעולם לא תקנה . נראה ששמעון נאמן . חדא דנאמן במיגו שיכול לומר שהוא בעלמו תקנה והיה נאמן על שלו באיסורים ומנו לאורייתא כמו שפירשו בחוס' (ב"ק דף ק"ף) לגבי הא דלמרי' מפני מה אמרה שורה מודה מקלח העענה יבש . ועוד דלא גרע מהא דלמרינן פרק הויקוף (דף נ"ד ע"ג) דהיאכ שהבעלים מכחישים שהבעלים נאמנים וע"כ . והע"ג פירשו שם הסוכפות דאם אמר לו בפעם הראשונה שמלאו השומר שהשומר נאמן . כ"ל דהיינו מטעם שפירשו שם דהואיל ואל"כ בפעם ראשונה וביס עדיין חחה ידו והוי כבעליו ונאמן עליו אבל אחר שאינו שומר אין חילוק בין פ"ס לראשונה לפעם שניס וכו' פשוט בכל הסוכים ועיין שם . וא"כ בהכחש שהא לומר לא תקחיהם והבעלים אומרים תקנה ונתה אותה לי כחוקת כשרות ודאי הבעלים נאמנים דלא שייך צו למימר הוילא ואל"כ בפעם ראשונה דכרי הבעלים מכחישין אותו ואומרים שלא אמר בראשונה אלא שנתנו כחוקת כשרות בראשונה ודוארי הבעלים נאמנים . וכו' דהף אם הבעלים מודים שא"ל מיד שמלאו אלא שהבעלים מכחישים אותו ואומרים שהממאה כשירה הבעלים נאמנים דהא לדברי ראובן שאמר לא תקחיהם לא היה שומר המאה זו מעולם ולדבריו כחחר דמי ואמר אינו נאמן כשהבעלים מכחישים ודמיה להא דלמרי' פרק הוילוף (דף מ"ו) הוילא דהתא לקמיס דר' יודאס ואמר נתימריתי בניו לבין עממי וכו' עד ח"ל לדברך כותי אתה ואין אתה נאמן לפסול את בניך , הוי קמן אפי"ש שאין לבנים חיקת כשרות כלל אלא מלך אביהם ולדברי אביהם נכ פסולת אפי"ה הוילא ולדבריו כותי הוא אינו נאמן לפסול את בניו , ה"ס בחתמה זו ח"ג דשמעון גוסיס אמר דהמאה אינה כשרה אלא מכה ראוין וראובן אומר לא תקחיהם אפי"ה הוילא ולדבריו אינו אלא כחחר ולא שומר המאה זו ח"כ אינו נאמן לאכור ההמאה בשומר אלא כחחר דמי' הוילא ובעלים מכחישין אותו הבעלים נאמנים . ואין לחלק ולומר דלא דמי להאי דפרק הוילוף דהסח אני כניסיס ה"ס בחוקת יתרו ולן כניסיס כשהרי בחוקתם אבל בני המאה זו אין לה חוקה עונה כלל , דזה אינו , דגם ההס לא היה חוקה לאב כמו שפירש צימוקי יוסף . ואין להקשות טעמא דהיתא ס' הסדיר (דף ע"ג) כיו"ד מורדת על דת אמרה פלוני תקן לי ככרי ושאלו ואמר שאינו אמת , והסך ס' היר"ש דוקא שאין האשש מכחישו אלא מכחישתו היא תמנת ומשמע הסח דוקא לעיני כהונה נאמנת שלא תפסיד כתובתה אבל לא לעיני הכרי וכן משמע ק"ה בלמרי' פרק הויקוף והביאו המרדכי ריש פרק הלשס רבס , ד"ל דלא דמי כלל דהסס הכרי בחוקת איכור עטל ולכן אינו נאמנין אבל היכא דלא חיתחוק איכורא מהימנא וחילוק זה חיתח ריש גיטין (דף ב' ע"ב) וע"כ , וכו דהסך הכרי אינה של אשה ולכן לא מהימנא עליו יותר מן החכם דהף ע"ג דהכרי של בעלה אינה שלה דכרי הוא גזל דמשמעט שמשעתא דלשח חנר טוחנת ע"ס אשש עם הכרן אבל כאן שהממאה של בעלים ודאי מהימני עפי מנחר דהכל ארס על שלו , וכו' דלפטר דהף ככרי היא נאמנת דהף על הכרי ופי"ש שם בדברי הר"ש והר"ן (אמנס סר"ן פרק שבעת הסדות ופרק הסדיר כתב בשם הרמב"ן דאם העד הראשון נא והכחישי השני הראשון נאמן , מ"מ נראה דבדבר שהוא שלו ועד אחד נא ח"כ לאורכו אינו נאמן ח"כ לומר שנתנו לו בחותם איכור דה"כ השומר לגוסיס יהיה נאמן במינו דאי הוה בעי הוה אמר הכי אלא ש"מ . אינו נאמן על שג' אחרים בשאינו בידו אפי"ש פסיס בידו , חילה) וכל שכן דהממאה של טוחנס הוי איכורא דרבנן (ונתבאר דברי הר"ן ח"ל דיש חולקים על הרמב"ן צו וס"ל דהשני נאמן

שאלות ותשובות הרמ"א סו סח

ומה שלא שאלה ממני לבאר דעתו בענין זה הוא לפי חוקק דעתך ומכל מ"קס חובל לרמ"א קלח המטון מתוך כחבי אפש קלחו הרמ"א וטלו לא פקדא עתארא שלא בקשת זאח מידי' למס לי רמוס חזיך והלךך בכדי . וכדי שלא אפרש ממר מתוך הקטור אשיך לרע"כ כי כחיותי מגיס המדרי שלחתי אחר המדרי של גיסק החלוק ה"ס הר"ר אלינו שהגוס מתוך כחיתת ידך ומלחתי כמה דברים שאינס מלוחיס ונלחתי לבינו במשח רק אחת אשאל המלוח דעתך . כתוב בפרק האשס שנפלו (דף הקמ"ב ע"ג) בענין מברחה כמפסס שבה לפני ר"ח כו' וכחבו שס וגובס הוא ממקבל מהגס ומר בגיס האשס וכו' . ואחי אומר שחף אשס עצום הוא אלח הכי הוא גובה ממקבל מהגס כאשר מוכח בסדיח בתוספות ר"י , וע"כ אומר שמר כיון לכל יתר כעוול דמי וסגיס כדי להיוס מלקח חף אשס דוק ותשכח . ודע שדפוסם שלך כתוב ותשובה זו של ר"ח הולך על מס שכתוב בפרק מי שמת בשם הר"מ ובמדרי דפוס שלי אינו ובכל הנוסחאות שרלחתי אינס וע"כ אינו מנוסח הפגיס שהרי ר"ב היס זמן רב קודם מהר"ס אלח הוא מדברי המגיס שהגיס מבחון ולא בגין כל הפגיס דהסס בפרק מי שמת איירי במתגס של מפלעליס דכחוס אינס נגבית ממתגס בריח וסכח איירי לענין קרקעות ליעולם כחובת אשס קודמת דלס עורפת מלקוחות קל' ותומר ממחוס וכ"כ לפי ימס שהגסתי דלשס כחבו כלין עצום דלכל לבעל מהגס שפסס המגיס ודלג אוחן וגס הסהסס כחוק הסהסס ומדרי כחוק כחובת סוק ע"ג וז"ל וא"כ מאי נפקא מיניה בין למר ובין למר וכי' עד תשלוס הענין כי עמוק הוא מלוד וגסכיס כסלכס אס חכס להסדרות ולא שאלו הפגיסים לבד סס לזיוס תלמוד אלח חף הסכס כמותס חי' ס' לנכות אלח שעתה כזו יודי כעת קבלת מבחן ומן הדיו' אי שומח דררר כחובת אשס כחכוסה לשארות מהר"ס אלח אחר הקלחוס ובסס הדבר ולהטעימו אחר דעתך ואס לא ירלחי אוחס חכסס להדיח סיפק דבני אז לא אוחן ממקומו ואחוקק כלרי וכלביח שלח להקימו . דברי אהובך כלב ופסס שלמה בן סהר"ד יחיאל לוריא ז"ל ס' :

זואר אשר השבתי על דבריו אלה . כבר הכרתי דבריו הראשונים לחלק בין לחיות עינים לחיות עינים וזאת האמת והכוון . ומה שכתב מכתב"ד מי הוא הנביא וכו' סוד ס' ליראיו לא ורלח דבריו תשובת מסרי"ק ס' ע"ו ובסב"ס מיימוני הסדסיס שהגיסן מוסר"ס פדווח"ל ז"ל , וכי כספר בית יוסף סימן קע"ט של כל חזק תלן כזו וכתבו דברי לחיות עינים סס . ומס שמכתב"ד כחכ שפעלה דעוה כביארירי רלחתי אוחן הדברים ואינס נרליס כלל אר סס מין שליחי כחחית עינים נגד הסלמודיס שאינן מבחמיס בין טוב לרע ואינן יודעין לבדר הלמת מן השקר . ומס שכתב מכתב"ד שססמ"ג לא יחלוק על הרמב"ס כו' כבר קדמוני מסרי"ק שכתבוס מוס סהסחי כמדרי כחחיות יפס סהסחי אלח שסיס חסר מן הסעוק עדיון איז האשס וכו' גובס ממקבל מהגס וכן הוא כספר שלי דוק מעלךך ותשכח שכן הוא ובג"כ מס מעכח"ר איני מנין כי אינס כבייח שייחב כפיקבל מהגס סלח ככר סיא חמת ידו וק"ל :

סח מענין השומא כחחיות אשס או דררר , סיא כחחיות מסר"ל סו' ר' ודפסס לעיל ס' ע' עד וחו לא מידי עכ"ל , וסוף תשובת מסר"ל נדפס כחלן :

ואשוב ואומר סדיו שכתבתי ללח דררר שומא גבי כחובת אשס , ואזרס ככבור חל"ך לרררות פלוחס לומר ספך נגדי וסחלעות סררר לפסנך עד שלח בקשתי אשילו לרררות דעתי אלח כחלו ופסס כבי דינח דבי נישאס , מי ס' גלי אסכתך לא סייחי מנלס דעתי מלחר שלח בקשתי חלב

כ"ד של מכסף אלמא דחסס לחיות עינים כשוק הוא דחא עתאינן סחמח קחתי פרק ד' מיתות (דף ס"ו) סלוחו אס סעיגיס וכו' . גס מס שסכר מר לחלק דרסב"ס מיימוני וסמ"ג חולקין על הרמב"ם לא ו סדרך ולא ו העיר כי כבר נודע שסמ"ג סוסד טלו על פי הרמב"ם וכרבו מקוחות הוא כמשיק ממס ואינו חולק עליו זלח במקוס שבעלי הסוס' חולקין עליו ובלעדס אינו מריס ידו ורגלו נגדו גס לישלח דרס"ס מיימוני אינו מוכן לי כלי שחולק עליו . גס מס שסכר מר לחלק דלחיות עינים כלא כישוק לוקס וככישוק אינו לוקס מלחר שאינו חייב מיהס כו' , חמס אי מלחר ללוקס לדעס הרמב"ם אשילו כלא מעשס ממס אלח שפוסס חססון וכו' לבס לא יחחייב נמי מיהס כס"ג ואס לא יחחייב מיהס אלח כמפסס ממס אי' חף מלקוח לא יחחייב סלח מלחר רחגס כחלמנד דילפינן חייבי מלקוחס מלחיות כ"ד וסוהו סיקס מוחלט בפרק אלו נערוה (ל"ס) ובקידושין וחף כלא סיקס אלח כמס סלד נדמס לסדיד ומלחן לנו לחלק ביניס . ועוד ובי בעבור שמוסיף ומכסף וחייב עונס מיהס כסי דפפור ממכ"ד מחמת שלח עשס מעשס מ"מ לא גרע מסחס מעוק ולא לקו עליס . ועוד ובי אשכח רמו כחלמוד בין לחיות עינים לחיות עינים עיין בפירש"י שפי' על לחיות עינים דכרייתחא (דף ס"ד) ועל לחיות עינים דמתחיתין (דף ס"ו) אס שפועי שוס רמו לחלק ביניס כפי דכריס ואס רגביס מי שפירש הרמב"ם כחוק פ' ד' מיתות (דף ס"ו ע"ג) סלוחו עינים דמכסף דלחרו פפור סוה פפור אלח אכור כחן פפורי שבת ויחוב מלקוח ע"כ לא כנסס לדבר קבות כאלס ואוחן הדברים אי אפשר להשחיקס כי אס פס אל פס אס חכס . עד כחבת ד"ס להקשות כסמ"ג (ל"ח סו' ז"כ) למס' אחר משוס שניתן ללחורת מיתת כ"ד דמכסף כו' חישוק לוס דמולך סוהו מוקד"ס בקרל וכו' , ללח כניס דלדריס וסעליס חרס צורך ל"כ לפי דבריו איך מיישב ססמ"ג שכתב ואירין להחייב כמקדל זס אס לוקין על לחורס מפני שניתן ללחורת מיתת כ"ד דמכסף כו' עד ור"מ כחכ שחוקין על לחורתו ע"כ וסחס איירי ככל לאיין כמטיין מכתב"ד ולא איירי ככל כחחיות עינים שהרי כחכ ור"מ כחכ וכו' וא"כ למה לא כחור מולך , אלח לא חמו שפסס כל דעסכס כי וולל"ח על סכדייס וכן העלו הכחוריס כביארס מיימיס קדמוניס דמולך יס לו לאו כפני עלמו לא חתן ולא תפגרי וחף אס חר וספס כחון סמטיין אינו פפור אס סלחריס שחממר סוהו יתחן ללחורת עכ"ד דמולך סכרי יס לאו זולחס מל"כ כמכסף שאין לו זולחו וא"כ נפל כרסא כבידי , שחכ מעלעדי דרעס שחן יודע אי סהמעון סוה מכסף חבל לא כדעתך שיש מעוון אחר כלא מכסף אלח כולן קרדיין כישוק אלח לחכמיס סוה ככלל מעוון וככלל כלאו דלח סהיגס וכו' עקיוב אסכר כמתחיתין סכר לחיות עינים פפור לבידי חלב אכור וסכדייס עמוקיס סס' ועיקר עעות דמר מלחר שחילק הרמב"ם וספסיק ביניס כודחי שני עינייס סס ואינו כן וכאלו רבות ימלחו כספרו שחור על כרסובות . גס מס שכתב סכדייס לחוחיס לרעס דסוב לא צריך להדעיק כמו ססמ"ג וסב"ס מיימוני ללוקמי מתחיתין דלחורח אס עינים פפור מיתת כ"ד קלמך או מעלקוח למ"ד דלזו שאין בו מעשס אל' לוקין עליו אלח סוה כפשוטו מתחיתין דפפור איירי כישוק כו' ותימס סלח כע"כ צריך לומר ק' סוהו פפור כס"ג דמס חילוק יס בין לאו שאין בו מעשס או יתחן ללחורת מיתת כ"ד כשייסיס יס חיוב לאיין אלח שאין לוקין ואס זסו סדוחק שוקי מתחיתין כמלן דסכר אינו לוקס על לאו שאין בו מעשס סלח או סלכס וחף איך מ"ד יבדן ממיס קלמך ואס סדוחק על סכדייתח דת"כ דתיח לחחיות עינים וכו' מס חקויש כדבר כי סחמל נקט דבריו אליבא דרמב"ם דמכרסו סמקדל של לא סחוננו כחחיות עינים ומס כך שרלי לוקס וסלח כמס לאיין כחורס כסגון זס .

שאלות ותשובות הרמ"א סח טז

כדי ור יוחנן יתכן הכי ואין כאן מקום לחלל. ודכו כמו רבו בתלמוד כאלה ובע"ה אין לי לתלמוד כעש לראות בו וגם בסוגיא זאת אני טובב כחולס חלוס. והא דפירש"י רוב פסולים כגון ארוסה וכו' ולא פירש כשאין רוב העיר משואין לכהונה י"ל דהוא מייבשו נקט לכן בעשרה יוחסין (שם) נקט תרומייתו שיון מעל"י שם. טוב הקשה מעלתו חי אמרי' מנו דהאמנת לקבל דאמנת לשאר דברים למע פירש"י על פלוני וכהן הוא מיוחס הוא למע לא פירשו כפשוטו ונאמנת לכווייה כהן. כבר נשמרתי מקושיו זו ומכילתא בה לא האמינוהו אלא בדבר הנוגע לשכרות הולד אבל לא לכווייה כהן או לפטור אשה כמעל מיבוס וליושרו, ועוד דאפי' בעשרה כהנים ויפרש אחד מהן ובעל ולא ידעין מי הוא קאמר שמואל לו (יבמות דף ק' ע"ג) דהולד אינו כהן ענדכתיב ויחיה לו ולורשו אחרינו דבעינן זרעו מיוחס אחרינו כ"ש הכא דלא ידעין שהוא כהן אלא מפיה. ויש לפקפק על זה לומר כי מבליעדי זה א"ל לפרש סוף משם דהא ר"ג דאמר דאמנת לא אמר לענין הכשר הולד דע"כ לא קאמר ר' יוחנן אלא הכשרי בה מבשרי גב צבתא ממילא אבל דליוורי בבתא לא קאמר דה"כ היה לו לר' יוחנן לפרש דאמנת עליה ועל בתא אלא ע"כ מתני' לא איירי אלא בה וכו"כ ע"כ פירוש כהן מיוחס. והא דלא פירש ר' יוחנן דאמנת עליה ועל בתא הוא לדעתו מדאמר רבי יוסבב כרי ידא' שפוקת משבונה מנחין וממור עד וכו' וע"כ לא קאמר אלא שפוקת לכהונה אבל לא לאכור הולד לקהל דודאי ממור אמר רחמנא וכו' וכו"כ בטוונת סברא הוא דנאמנת נאמנת דאין כאן אלא הפק איבוד דדבריהם ומר' יוסבב שמעינן ליה לר"ג. על התירוואים אשר השיב מעלתו על הג' הפיקות שפורתיה לא השיב כי שצרי התירוואים לא נעטלו, אך צעיתי הם רחוקים קלת אמנת מה שהשיב מעלתו על הספק סד' אשר המחילה דבריו רחוקים משכלי ולא זו אלא אף זו כי כמורומה משון מעלתו שגם הוא סגיוס בחולשת התירוק שלו. ועל אשר סוכיף מעלתו להקשות למה הכשית הרב"ם דין כותי ועבד כהא על בת ישראל דהולד פגום לכהונה, אשכי וזאמרי על אשכר שהוא סובר דהולד כשר לכהונה וזוהי אמר כשצטבו בתיאוריו ביהא הולד כשר בכתם וכן דעת הר"ף בכתב סינן הר"ן מדבריו וכן ביהא בשם רש"י. ועם כל אלה יש לי ראייה להכשיר הולד לחליטא מדהכשירוהו לכהונה ולא חיישינן לרוב הפוסלים אותו לכהונה על דעתו מטעם דלא חלקו בהכשר הולד ממילא דהוא כשר ג"כ לחליטא ולא חיישינן לכותי מטעם דלא חלקו בהכשרו. ואשר כתב לי מעלתו בשם הגאון מהר"י בללאג כי בסכים שלא לקרומו בשם רב להיחזו בזיון לתורה כי נקל צעיתי סבריות, כבר כתבתי למעלתו כי כמותי כמון אך צעייכס אף כתר זו הולמתו כאשר לדעת האמת צעמנו כן הוא. אך אם סינן לומר שהוא בזיון לתורה להסמיך פגום כמוכו לדעתו לא גרע שחוקי מגר וכמה גרים מלאגו בהנאים ואמוראים וכן אמרו ז"ל (אוריות פ"ח) ממור ת"ח קודם לכ"ו ע"ה. וידעתי שגובל לומר דגר קבטן שטול דמי ועדיף משחוקי ומנח ת"ח הוא קודם לכ"ג עם הארץ, אבל אין קוין אחורו לס"ח בשם רבי. אך האמת מנין מכל ד' והנה רבא אכשריה לרב מרי בר רחל ומייסה בפורסי דבבל (יבמות דף מ"ה ע"ב), ואף על זה יש להשיב, ויהי מה זה דרכי כסל לדבר נגד מלכיס ולא גנוש. וצפתי כי נדרש נדרשתי ממכ"ח לחות דעתי באלה, ומטענותיהם דמר דברתי דברי, אך חלילה חלילה לי להכרע אחר הטוסכס צניות דינכס סלדק. וכבר קבלתי זה ח' ימים מגיילס טפס ומועסה מבטל סדין בעלמו מלאה סיג וחללה. והסכמתי שלא להשיב לו אחרי רואי הסכמתכס. ועדיין לא הראיתי הדברים לפני מעלת א"ח הגאון מכל הכתב בינינו כי הוא זקן ופיס ס' יוסקי

אבל תורה היה ולא אמנע מלאומרה אם תקבל חקבל. דע שכל הראיות שהכתב כבר ידעתי לאותוסס והחיותוסס וגם שאין לשכונת לריוא דב"מ אלא דאית ליה סברא רבס דלא עשו חקנה אלא גבי ב"ח משום ועשית סיס- והטוב כמו שפירש"י דלא מחית אלא ארעא דמעות משא"כ באשכ דאדרבך עיקר שיצבורה על הקרקע כו' וגם בתחילה היה קרקע ג' זאסה וק"ל, ומש"ס כתב העור אלא דמנו לאשה צפרק הספקיד וביה הלשון וכבר שמו לאשה בחובה משמע אבל לא בכחובתה, וכן יראה משון הר"ן שכתב שמו לה לפרוע לה מה שמחוייב לה והוא פנייה וחל"כ אינסיבה כו' כל אלו דברים מורים דוקא בחובה ולא בכחובתה. וכל זה יש לדמות צפרק צדורות הללו שאינם מורים על האמת, אבל סא לך ראייה צורה מדפסקינן צפרק אלמנע מיונית אלמנע ששמה לעמא ולא כלום משום דאמרינן מאן שס לך ומיפוק ליה דמזמא הדרה לעולם צפרק מאחר שלא מכה ודוק לומר דמא חיירי בהכתיבה או תייקרה דלא אמרינן שומא סדרה דכתמא קאמר תלמודא. אך פסקתי והעליתי בחירוסי אבל בוראי יסתי ורעע אלה וזמא תאמר שאין ראייה דשמא חיירי בהכתיבה או בנתייקרה, אלא כשדך מקרה מלאתי ח"ל שמהרר"י כתב בספר ת"ה סי' של"ט על ענין אחר שחוק לרובקי סתמא דתלמודא בטענינה או בנתייקרה ובה על זה יסודו, ח"כ סדין שלי יש לו יסוד ויפקר השנוע ישמא וסחל יחול. אכתיב בלב ונפש אם לא יכבו דברי באזניך יסי לך אשר לך ואל תפריחיה לפעולת יוהר דבריי הראשונים כ"ל בדבר מחדש ובדרך קלה נעלה מהיום והלילה, כי הדברים ילאו ויבעלו סמון. והנה שלום ובתקף שלום: דברי שלמה לוריא.

סז (* שלבית להיות סימים האלה יומי דעירידי בסו אינטי אבא בקרע ואשכי על קוונרם מעלתו ואפס קלכו המעריך צעיתי. כ"ח השיב עלי ממחלוקת ר' יוחנן ור' אליעזר דלניני אם המכשיר בהם מכשיר גם בבתה, אך להכשיר בתה לכהונה יוצר מחמה לא עליה על דעתה. כבר העירתי זה הספק ועלמו בכתבי שתי אשר כתבתי למעלתך. ובה התירוק מבורר דבריי הראשונים כי המכשיר בתה לכהונה מכשיר מ"מ דמחמת שחירוהו נכא בקאל לא חלקו בהכשרה. והגע עמך כשצוב פסולים אלה מכ שהיא ארוסה אף נחיר הולד לקהל ולא נחירוהו לכהונה משום חשש ממזרות ויהי הולד ממור לה ולכר לזר, אין זה צעיתי כ"ח חוכא ואטלולא. אלא ע"כ לומר דמחמת שהחירו הולד לקהל ואפילו לכתחילה ציב פסולים הכשירוהו ג"כ לכהונה אפי"ג דאמס לא מחאש עד דליכא חרי רובי. והוספתי מדלי דבכל מקום שחירו הולד לקהל שהחירו ג"כ לכהונה אפילו כשהצוב פסולים סחל דרוב העיר אין משיאין לכהונה וסיה אשכר להחירו לקהל ולואסרו לכהונה אפי"ס הכשירו הולד גם לכהונה ולא חלקו בהכשרו מאחר שהאמינו לה על הולד מעוות לא יוכל לתקון באמינותו על כל דבר סמוע בכשרותו. טוב בא אלו מל"ח צפוריה מנח דאמרינן בנמח (קידושין דף ע"ד) אבל שאלו סיה קורא לשחוקי צדוקי וכו' עד כמאן כר"ג עד וא"ר יהודה הלכ כר"ג, חדא להכשיר בה וחדא בבתה, סיהא למ"ד שלדברי המכשיר בה פוסל בבתה אלא לדברי המכשיר בה מכשיר בבתה אבל שאלו תאי אחא להבמושיני, אי מהתס ס"ל דוקא ציב פסולים אבל בציב סילסילס ח"מ"ל ודקדק מעלתו מדלא קאמר אלא משמע דלא חזר בו מהירוק הא בה וסא בבתה ומרומייו לריי, והוכיח מזה מעלתו מה שכותיב. דע אחי סגדול שפסול זה קרחאי מן כי לא ידעתי מה הוא. כי אין יאמר אלא מהירוק הראשון צחקפו עומד לדעת הפוסל בבתה והרי זה כמי שאומר ר' אליעזר יתכן

(* שנובה זו היא ספקת חשי"ה כ"ד לעיל המדברת מענין זה.

שאלות ותשובות הרמ"א מט ע עא

החוס' שמפרשם שהבן מוילא בלא דמים כוונתו כמו שפי' רשב"ם אלא מקודם שהבן מוילא בלא דמים היו מבינים שהתמודד כפשוטו דליירי לענין חזרת הנזק ולא בע"כ היינו מוכרחים לפרש שהמכר היה קיים לולא שהבן בלא מוילא מיד הלקוחות וע"ז תמהו החוס' מה ששאל התלמוד ולימדו ליה אבוק זבין ואת מפיק כלומר וזו היא שקשה בד"מ בלא חין אדם מקנה דשלב"ל ומש"ס מוילא ומבטל המקח עד שהוכרחו לומר דמפיק בלא דמים קאמר וזה נגד הסברא אם לא שהמכר שאינו נמכר ממש דאי נמכר ממש נהי שבא היורש לבטל המקח מ"מ לרין להלקח דמיו שהרי קנה בקנין ממש. ועוד תמהר שלא לערך לאחוקי ולומר דליירי לענין בטול המקח אלא לענין דמי למא לא נפרש דליירי דוקא בכה"ג במה שמכר אבא בדבר שמכר חין שבן מוילא כלל מיד הלקוחות אפי' אחא מכא אבוא דאבא שהרי קדמה מכירתו דכפי' לעיל בשקא הארוך ותדע שק הוא שהרי ר"י מפרש בסוף הסוגר דליירי נכנסים שהכח האב לבן וכו' וס"ל לשלחו מחס כד' יוחק דאמר לא קנה בו' מכלל לריש לקיש דאמר קנה לוקח לא אמרינן שהבן מוילא אף שבא מכה אפי' אבא ולפי דבריך כפי' יתקן לומר דלפילו כה"ג מוילא הבן אף שהוא נמכר ממש ס"ס מאחר שלא בלא מעולם הנכנסים לידו שהרי היה לבן סוקן כהן קנין פירות כל ימי חייו ונהי דלא הוי כקניין גוף מ"מ קרויין נכנסים שלא בלא מעולם לידו. וע"ק לפי דבריך חין מבין הטור הסוגיא דמי וסולתן דק"ל כ"ל דאמר קנה לוקח ואמתי אינו מוילא בנו מיד הלקוחות מכה אפי' אבא, ואף אם תאמר שאין כאן כן כ"ש שוילאו יורשי האב אלא בודאי כל היכא שמכר במכירה גמורה שוב לא יטול להוילא בכח ירושה אפי' אחא מכה אפי' אבא אם לא שהדחוק ותאמר. תאמר שאביו הקנה לו גופו ממחית קריו גאילוי בלא נכנסים לידו אלא חין טעם לדבר. ועוד לפי. כריך שהסוספות ג"כ ס"ל כדברי הטור ואף היכא שמכר מ"מ יכול הבן להוילא בו' ח"כ ממתי הקטו בהחילת הדיבור הלא חין אדם מקנה דשלב"ל בו' אמתי לא תיראו דליירי נמכר לו מה שאירש מאבא היום בו' כדברי הטור, אלא בודאי אף כהאי גוונא אינו מכר לכשימות הבן מקודם ואם כן מה זו היא שגשגה דל"מ ללימדו ליה אבוק זבין בו' כדפרי'. ואל' אמתי לא תיראו החוס' דליירי נמכר לו שדה זו וכפי דברי ר"ת אפשר דלא ס"ל בפשיטות דברי רבינו חס שהרי בפ"ק דמילעא לא הוסיפו לאלא בפרק מי שהוסיף קנין חילק ר"ת הכי מיהא קושיא ושם כתבו החוס' דליין רחאי לרבינו פליפ"י. נח מה שפירש רחאי לשה מהא דהכא ואוקי בדה"ז זו פשיטא שאינה רחאי שהרי פירשו כל המפרשים דלא איירי הכא לענין מכירת המכר אלא לענין חזרת מעות שמוילא בלא דמים ממלט. ועוד אפשר דס"ל לפי האמת היכא דהוה נמכר ממש חין הבן מוילא מיד הלקוחות ומש"ס לא יוחא לכו לחוקמי בכה"ג כדפרישית לעיל. ומה שהקשית על דברי שכתבתי שהך הטור בע"כ ס"ל ב"ה גובה בראוי מדקא פסיק שהבן מוילא בלא דמים וכתב כ"ש כשכחתי גובה מן הרה"ו והרחבת המלואה ובסוף כתבת ח"ל ואין להקשות על דברי מימין לטור שהבן מוילא בלא דמים שהרי הסוספות לא הורכחו ליה אלא מכה קושיית בו' עד ד"ל דמסתבר לטור דהא בלא תליא בו' וכשם שאין מכירתה מכירה ס"ס שמוילא בלא דמים בו' ע"כ. כך דרך כלל מכתב ששפית עמך כהילי חוקי מרגיש. פשיטא שזו היא עיקר ראייתו יסודי שהרי החוס' לא הוכרחו ליה אלא מכה קושיא הלא ליה הכי היו מפרשין כפשוטו לענין בטול מקח וכו' כה"ג להדיא ומיין לו להטור לפסוק שאורא בלא דמים. ומה שלא הכירו הרמב"ם והרשב"א דבריהם דמוילא בלא דמים בו' אדרבה זכו הויה לדברי שהכל חלו בכה"ג שאינו נמכר שהוכירו בדבריהם דאי מוכרחים חנו לפרש דליירי שהבן מוילא בלא דמים מכה קושיית החוס' וכמו שפירש

ימים כל ימיו, ופורק ממנו עול הכתיבה. ובכזה כתב מעלתו הראשון הלעמי לפניו שאלות מעלתו והיהו תשובתו אלו כי הכתוב הראשון לעמי ואלו בנימי המה הבט"ל אשלה לו דברי מעלתו ודברי ודבר מה ידאני אודיע למעלתך. הנה נא אחנו יסודי אחד אשר קנה כל כד"ה קהדססס בסניוויטסס והסי יפסי מאד והוא יתום לי פה לדעמי בחרבט שקוד"י וחסי (תבלינו האחד). ייעלני אדוני אה אקח אותה; שלח עדיכס, ובגד כמה ימכרוה שם אם אשלה ש"ס ועלח מעלתו תאחי וכו'. שאך ונרע לאסתב מעלתו שמואל יהודה בן כנאון כה"כ"ר באיר י"ן קאצינלבונן. יוס ב' י"ב יוסן ש"ט"ע לפ"ק. הם באלוי גויתוי דייני מעלתו לכך זכות כי חי נפשי כתבתי על רגל אחת ועדוות רבות ככבוני מבית ומחוק, שלום למע"כ:

ע כבר נדפסה לעיל בסיומן ע', וסופה מתשובת רש"ל לבייל בסיומן ס"ח, ואין להכפיל הדברים:

עא מה ששאל הרמ"א והשיב ודפס לעיל בס' ג', רז"ו השיב מהרש"ל ונדפס לעיל סיומן ד', שזכ השיב הרמ"א ע"ד מהרש"ל לעיל בשמו' סיומן ח'. וע"ז השיב שזכ מהרש"ל:

יסנא בליקך. וידומם לרוךך. ויפשו מעינותיך אהו' שאירי החי' וכו' בשה י"ן. מה שראית לחלוק על דברי שכתבתי שכ"ע שדיום בעטמא שפירש הרשב"ם (ב"ב קנ"ח) לפי שה"אוי אינו נמכר כלומר מאחר שלא בלא הנכנסים מעולם ליד אפי' הבן וכנתה ח"ל ונ"ע דבר זה כי הטור כתב בהדיא בו' רי"ח דאף בהקדס דמכירתו מותר כגון במקום שאמר מה שאירש היום מטור לך אפי' יבולין לומר מכה אבוא דאבא קאחיין טו והרחבת בעיניו שפירש שלא יוכל למכר בו' והטעם שלא בלא הנכנסים מעולם ליד האב הרי מילי ינוסו ודברי רשב"ם הוא בכלל דברי הטור אלא לה ליהיק בו'. אשהומס על המרה"ה דאם כדבריך שטור סבר דלפילו נמכר ממש חזר ומוילא ח"כ אמתי לא כתב נכתב ממש כגון לרבינו מה שזכר שדה זו שאירש מאבא דהוי מכר כונו שכתב הטור בשמו בלי מתקנות ולא הוה לריך למידחק נפשי ונאמר בתי שאמר מה שפירש מאבא הוה דליירי דוקא כמוכר בטעם לנורך קבורה אפיו והוא נילתח דלא שכיחא אלא בודאי היכא דהוה מכר גמור פשיטא שאין הבן מוילא לפילו כבעטמא דמכה אפי' אבא קאחינה אלא דוקא כה"ג שמכר לו מה שאירש מאבא היום שאינו מכר כלל לפי שאין אדם מקנה דבר שלב"ל אלא שחכמים יתקו הדבר משום כבוד אביו וכבוד כרי היינו כדאיתא בפרק קמא דמילעא. ואם כן דוקא היכא שהבן קיים הוי מכירה מדרבנן וכשיבא לידו לא יוכל לחזור אבא היכא שמה בודאי אולא המכירה שהרי לא בה מעולם לידו כמו שכתב הטור דל"כ מה מושיל עטמא מאחר שלא בא לידו מאחר שקדמו ממש בקניין גמור. ויש נפקיה' דנין זה לפי דבריך אף היכא שאמר שדה זו בו' מוילא הבן מיד הלקוחות וליתא. ומה שכתב שהרי בהוספות מתי לא ס"ל כדברי הרשב"ם שהטעם משום שאינו נמכר אלא עיקר הטעם משום דמכה אבוא דאבא קאחינה דה"ל כ"ל בלא יתקו חוס' בתחלה בלא חין אדם מקנה דבר שלא בה כש"ס' בו' אדרבה היא הנותנה משום דליין אדם מקנה דש"כ"ל יכול לומר מכה אבוא דאבא קאחינה כך היא פשיטא שהליקך כי שיעתי השבון שך כי באלף מחילות כדפרישית בלא סנתה אוחו אדבור יפס כהנתה ח"ל שהרי פ"כ לריך להודות כשפוט גובה בו' מה בא הוראת גובס לבחן אלה שהחוס' מוכיח מעולם שאין אדם מקנה דשלב"ל היכא שמה הבן קודם שגפלו לו בירושה, אלא חין זה תועלת לדברינו, פ"כ אינה מזה ואומר לא חובל בהחלק בודאי כי יים לא אמר להא מילתא דבודאי לפי היום קושית דברי

שאלות ותשובות הרמ"א עא עב

בו מתום ודברך בשבט הארץ אשר קבלתי הכל מובחר ונפרך מיניה וביה אם תשיין כחכמי טעם בלבך וזרע על האמה ואל יאס כחוס חלף ולא תלעך להשיב עוד. ומה שכתבתי ותחמה עלי לשי טעמך שאלוה נקרא מוחזק לגבי ב"ח וכחובה לפי ששם קדמו למלוה ואז היה מוחזק והקשיט ח"כ לא יעבו ממלוה שקודם לכן כו' ודמיא אותה בקנה רוף דמכוס לא פלוג כו', אכן מבוס לא פלוג ויזילוי ממון היחומים שלא כדון שברי אין חכו תקנה שיפול עליהם לומר לא פלוג כי לפי דבריך מכה דינא גובה מן הראוי בשלמא לפי פירושו שכתבתי דלמאום רבנן לכחובה ועשאוה מלוה לגבי מוחזק כדי שלא יפקיע כל הדם כחובה אשמו בחשדאי לפי זה שייך לומר לא פלוג דמחזק שאלמאום לכחובה ח"כ גביא מכל הלוואה דלא אלמאום להחזיק. ומה שסקינת אחוס' דפרק מי שמת (שם) שכובינן שאין להוכיח שב"ח נקיש בראוי ממה שגובה ממלוה דהיינו משום דר' נתן כו' חיפוק להו מבוס טעמא דכחובה, שזו לר"מ דלמה להו לאדמוקי משום טעמא דאלמאום אמרש שגובה מן הדיון משום דר' נתן. ועוד הא דכחובה אשם גובה ממלוה לא כך בדריא להו להוכיח טעמא מינה הלא שכוים דין זה מפרק הכותב אבל לא נאמר להדיא בשום מקום לאשקי ב"ח לכו"ט גובה ממלוה כדריאה להדיא ביס ונחשין וכן יראה להדיא מאשרי דפרק יש כבוד שכתב שב"ח גובה מדר' נתן וגבי כחובה כתב דענא דבן לבגובא כו' משמע דשיהס כהדא גובין שברי לא חילק אלא שזו מבוס הדיון וזה מבוס המכנס שחלויה לכחובה אשם ובמהילה מר פסק הדיון לפי חובנו שלא כשורה שכחובה אשם. אינה נגבית אלא ממלוה שלום אח"כ כי לא היסתמיט בשום פוסק שצוולם אלא סתמא כתבו שב"ח וכחובה גובה ממלוה, ועוד שסחוס' פרק יש כבוד השון לגמרי כחובה אשם לב"ח אף בטעמא דר' נתן וכחבו שבין ב"ח בין כחובה אשם גובה ממלוה מדר' נתן אלמא דרין אחד לכן, רק שלא מלאוי לבי לומר שטעמא דר' נתן מספיק בכחובה אשם מאחר שלא נימנס כחובה לגבוס מחיים כאשר רחבו החוס בכמה מקומות בניעטן ובב"מ והעלותי אותם הדברים בהיבוי. ותמה איז עילך לפסוק דמסירות שכתובת אשה אינה נגבית ממלוה הקודם לה. ומה שהקשיט לפי טעמי שלא יפקיע כו' הלא בימי חכמי התלמוד כו' לא היחס כחובה נגבית ממנוגלי דיחמי אלא דלא חבו החומים להספד כחובה אבל מעלעלי משום דלא היה שכיח כו', אמח מה יפס הקשיט אבל מ"מ אומר איז כתי דשקרי שכתובתה ממקרקטי איבא למיחס להפקעט דאי אפשר לאדם וזי שלא יתא קרקעות או בעל היקפות ואשראי ואם היית אומר שאין הכחובה נגבית ממלוה אלא מקרקעותיו רוב בני אדם לא יהיו בעלי קרקעות אלא בעלי היקפות ואשראי כדי שפקע כחובה אצל מאחר שהיא נגבית מפלו ממלוה בשום פנים לא מפקע כחובה שברי אף המלוה נגבית ממקרקטי ותמלא שחגבה ממקרקטי כחובה ועוד אפשר בלא הפקעה אלמאום לכחובה שחאה נגבית אף ממלוה הנגבה ממקרקטי דשכיחי ויחר ממנוגלעין בימי התלמוד. דבני שלמה

שפירש הרשב"א אבל לפי דבריך שכתבתי שהעור ממש כשאלה בע"ל ומוקו תלמודא דלאורי ככה"ג שמכר לי מה שאירש מאבא היום ששפיר נמכר ח"כ מיינן לו שהבן מוילא בלא דמים אם לא כדפי' שאף העור כבר כדעת החוס' אלא שרבותא קמ"ל דאף ככה"ג שמכר לו מה שאירש מאבא היוס אפי"ה הבן מוילא לפי שאינו מכר כלל בשמה הבן בחייו וכדפרישית לעיל. ועוד שדבריך סותרים זה את זה שכתבתי דהא בטה חליא בלא רחיה ואדברי הר"ש דקדקת בשבט שלך מיינן לו שהבן מוילא בלא דמים ח"ל שקשה להרא"ש קשיית החוס' כו' אלמא דבלא רחיה וקושיא ח"ל שהבן מוילא בלא דמים. אף שכתובת רחיה שכתבתי בשבט שלך שהרא"ש בודאי קשה לו קשיית החוס' ח"ל ויש להקשות דמ"ל לכר"ש דאפי' הדמים שקיבלו אין רוף להחזיר אלא ודאי גם לו קשה הקושיא של החוס' למא הוא קשה בד"מ דילמא הייט טעמא משום דאינו נוטל בראוי ולכן פירש דלו הוא הקשה דאפילו הדמים שקיבל אינו לריך להחזיר ובזו אינו מספיק טעם דרחוי וכן כתב בראוי להדיא כו' עכ"ל. מי ה' לא ארע מה אשבי חורפי דרבי נרמיש איז כהא ירדה כלל לשורש של דברי החוס' עד שצורדתי אותך ב"נין הדרכה כשאלו מפרשים שאיירי שהבן מוילא מיד הלקוחות אז קשה ח"ל שב"ח אינו נוטל בראוי והכתי מה קשה בד"מ שהבן מוילא מיד הלקוחות בלא דמים. אבל בשאלו מפרשים דאיירי בניטול מקח ארך בלא כהאן קושיא דב"ח אינו נוטל בראוי הלא מדבר הענין בניטול מקח וכן דברי התנא מקושרים מאחר שאיירי מוילא בלא דמים כו' חיפוק ליה דב"ח אינו נוטל בראוי וכן כתבתי בשבט שלי. ובטוח איז במעלהך שעשכיו ירדה לשורש של הענין אבל לא מקודם. וכן מה שכתבתי דמוכח שפיר מדברי י"ן אף היבא דלא מכה טעמא דרחוי אינו משתעבד כפי מה שמירלתי דברי החוב' דאף אם הב"ח אינו נוטל בראוי מ"מ הוא קשה בד"מ שיוילא בלי דמים ויהיה עדיף יותר ממורישו כו' ומר הכין ממה שב"ח אינו גובה בראוי ומה שראוי אינו משתעבד ככל אחד וטעמא טעות גדול בדודאי החוס' סברי להו אף לפי תירוטא דרחוי משתעבד דהיינו דשלב"ל דלא"כ אף האב היה מוילא בלא דמים שברי לא היה לו עליו שיעבוד כלל אלא שהיה מחוייב לשלם הממון שקבל ממנו ומ"מ יש נפקותא דרין שהם היה מוכר אח"כ להחזיר היה מוכר אפילו אין לו לשלם דמיו ללווק ראשון ודוק. ואמה הנהיה עלי במה שכתבתי שאף דרש"ס ח"ל דרחוי משתעבד מאחר דהבן מוילא בלא דמים וכחבה מי יתן ואדע דברי מר כ"ש אם אנו יכול לשעבד דהבן מוילא בלא דמים כו' ע"כ. האלכיים בושמי מדבריך כי לבך לב ארי והרן נכשלת בזה דאם יסבור רשב"ס דרחוי אינו משתעבד אלא יכול לפרש כלל דשעמחא איירי שהבן מוילא ח"ל ומנה דקאמר מכה אבי אבא קאחינא וזו היא שקשה בד"מ דה"ס סדר קושיא לרובחא מאי קשה דריו ממנוות הלא לא משתעבד משיקרא ולא הל עליו שיעבוד וכפי"ע שמוילא בלא דמים ותמה איז ארך סבנת דבור החוס' (ב"ב ק"ע) ופירש ריב"ס דלאורי שמוילא בלא דמים כו' ולפי זה ד"ל דאדם משתעבד לשלב"ל כו' ארך מקובר זה לזה ח"ל כדפרישית. אבל מה שפירשו החוס' את"כ דב"ח נוטל בראוי כו', על זה כתבתי שאינו חיוך מוחלט. כמו שפירשתי דאפילו אינו גובה מן הראוי מן היחומים ת"מ קשה הוא דריו ממונות שיוילא בלא דמים אבל אי לא אפילו משתעבד כלל פשיטא שמוילא בלא דמים, פקח שייך בדברי החוס' וראה שזה שיכול לשעבד דשלב"ל כו' וב"ח גובה בראוי חרי ענייני הם מכל וכל. ועוד ארך סבנת בשבט שכתבתי שהחיוך של חוס' אינו מוחלט ויכילה לומר שב"ח אינו גובה בראוי וח"כ ארך כתבתי בחוף דאם יסבור רשב"ס כחוס' דס"ל דרחוי משתעבד כו' ח"ל כדפרישית אלא שלא דקדקת יפה. וקמס כל מה שהקשיט על דברי אין

עב שאלה ראונו שהיה חייב לשמעון כך מה גוי אחי ראונו ששעבד עמו נגד שמעון בעד החוב הסווא ואחר כמות זמן הפריעו בלא שמעון לגבות מעותיו והריוחו סומן ביחד ולא ששעבד ראונו נגד שמעון רק לוי דבר עם בן ראונו שכנס עמו לשעבד נגד שמעון ונחשו על זה כתב ידן ערבים קבלנים זה כנגד זה כדרך הארץ, לאחר ימים נכלה מחלוקת בין ראונו ללוי אחיו והשבו יחד ואמר לוי לראונו הלא איז מחוייב לפרוע בעדך במקומות ששעבדתי בעבורך והשכנ גם תוב זה של שמעון עם שכל חובות ואחר כך השו עמנו האחים הר"ל ע"ל שפרע על כל החובות ששעבד בעד ראונו אחיו ונגד זה עשה לו ראונו

טעור

שאלות ותשובות הרמ"א עב עג

ספור על מה שזידו משל לראובן ואחר כך בא שמעון לגנות מצונו מלוי וכן לראובן עטן סלה אחת ידעת שאין לי פרוצה בזה החוב אלא שאני נכסתי ערב בעד לוי דודי וערב סלה בשעת מתן מעות לא משתעבד בלא קנין והמעון עודם בדבר שכן לראובן נחשעב בעד לוי. זאת ועוד אחרת כל בזה כי בן לראובן עטן על לוי מאחר שנחשעב בעדו לשמעון שיפטרו ולוי כופר ואומר סלה נחשעב בעדו ושיס לו חלק בעצבות בעד לראובן כמו שהוא נחשעב בעד לראובן ולא נחשעב בן לראובן בעדו רק בעד אביו לראובן והסל בן לראובן תופס משל לוי ואומר מאחר שאני מוחזק משלך ואין כהן רואה אתי נאמן לטעון כנגדך שערכתי בעדך נגד מה שבידי בנימוי לאי בעיה איכפר בשלך במה שזידו ולוי עטן סלה אמרינו כדור נגד השטר. ע"ל השאלה:

תשובה ברור הוא דערב סלה בשעת מתן מעות לא משתעבד וכדפסקיון בסדיח בגמרא סוף ב"ב ואין הילוק בזה בין קבלן לשאר ערב מדקאמר ר' יוחנן (ב"ב קפ"ו) הא דאמר ר' יוחנן קבלתא כר' ושמעאל דאמר ערב סיואל לאחד תחוב בערות גובה מבני חורין פליג ארז נחמן דאמר דערב סלה בשעת מתן מעות מתן קנין ואם היס לחלק מ"ל דפליגי דלמא ר' יוחנן בקבלן קאמר ורב נחמן גויירי בלא קבלן אלא ש"מ דאין לחלק. וכן כתב בח"מ סימן קכ"ט בסדיח דכלל מקום דנערב לא משתעבד גם קבלן לא משתעבד ושאין לחלק בנייהם אלא לענין שיעבוד כחובו, וכן נראה שם דעת הרמ"א והסו"ח דקבלן ג"כ בעי קנין, והוא דברים שם והלכהא ערב דב"ד לא בעי קנין ואידך טולכו בכו קנין ואפילו ערב קבלן בכלל דמשמע במדרכי שם וגירסת הרמ"א הוא גירסת הרי"ף והרמב"ם פ"ה מהלכות מלווה ולוה ואף פ"ג דרשב"ס לא גרים ואידך כולכו בעי קנין לאו משום דאין ליה דקבלן לא בעי קנין אלא משום דלא לריך נגמרו סלה כמו שנהנו שם החוב' עטס גירסת הרשב"א, ומאחר דכל הכי רבוותא ס"ל דקבלן בעי קנין פשיטא דפסקיון שומייבו (ודלא כר"ח שכתב במדרכי בשמו דקבלן לא בעי קנין). גם אין לחלק בין נתן לו שטר על הברכה בין ערב לו בעל פה דכלל עינין לא משתעבד בלא קנין כמו שכתב הטור בהדיח ס"ו כה"ל וכן כתבו הסו"ח שם בהדיח בשם ר"ח. ולכן נראה דאם בעל השטר מודה שכן לראובן אינו אלא ערב בעד לוי וסלה היס בשעת מתן מעות שבעו סוף הוא דבן לראובן עטור ואם יש כפירה ביניהם לריך בעל השטר לישבע והע"ג דכתב במדרכי סוף גע פשוט דאם החיר לו שטרו לא משכחו או נערב בשעת מתן מעות ובאן החיר לו שטרו שהיס משועבד בן לראובן וה"כ נכנס בכו במקומו והוי כערב בשעת מתן מעות. נראה דשאני כאן דלא ידע הערב מחזרת השטר על פיו ובזה לא נחתייב הערב דלא נחתייב הערב אלא במה שידע והוא פשוט. ועוד דבאן לא החזיר כל השטר אלא שחולק עלמו מראובן ועדיין שיעבודו של לוי קיים ולא מידי עבד על פי בן לראובן כי ידוע שאף אם היה לראובן משועבד אי אפשר לגבות ממנו אלא מלוי שהוא עטור נכסי, מיכ"ל ל"ע. אך נראה לזכותו עטעס שני דנאמן לטעון שנחשעב בעד לוי ושכח סחייב בנימוי דאי בני כפר מה שמתן ידו דאמרין בנימוי במקום שער דאמרין בכהן הסוכר ביה (דף ע"ב) דהמפקיד אלא הדידו בשטר יכול למימר ליה החזרתי ולא יוכל למימר שטרך בידי מאי בעי בנימוי דנאכסו וכן פסקו שם הרי"ף והרא"ב וכן פסק הרמב"ם פ"ג דהלכות שכירות וכן אמרי' פ"ג דבבבבוב (דף י"ט:) דאמר רב נר רב אשי עדים שאמרו מודעה היו דברינו נאמנין בנימוי דאי בעו אמרי' אין זה כתב ידינו והע"ג דרב נחמן פליג כתב וס"ל דאין נאמנין דנאמרי' בעד לוי אפי' בעל פה ומרע לשטרע סלקס פסקו כל הפוסקים כמר בר רב אשי דנאמנין ועוד דמוכח בס"ס (דף י"ח ע"ב) מדברי הסו"ח דאמרין עגו

במקום השטר דהא מקשו הסם אחא דאמרין ביה דנאמרי' עדים שאמרו אלוים היו קנינים היוו אם כתב ידם יואל ממקום אחד אינן נאמנין ומקשו הסם והמאי לא מסיימי בנימוי דאי בעו אמרו פרוע הוא ומשי דאמר דמקויים הוא ואין הסדי דלא היו פסולים והאוסוס היו כמנו במקום עדים וכו', והשעה איכא למידק דהוי כמנו במקום השטר אלא ש"מ דאמרין מגו במקום שער אם לא במקום דאין הסדי דמשקר בעענתו דהוה מגו במקום עדים אכל במקום שער וכו"ס למיקם עלה דמילתא פשיטא דאמרין מגו במקום שער וכו"ס בדון דידן דליכא כאן שטר כלל דהא בן לראובן לא נחשעב רק נגד שמעון ולא נגד לוי ומאי מהכי שטר של שמעון ללוי ולא נאמר מגו בזה ופשיטא דאם כבר פרע לוי לשמעון סוה מלי בן לראובן לטעון נגד לוי פרעה לך כמו דאמרין פרק גט פשוט (דף קע"ד) לגבי ערב סילה שער חוב מהמת ידו אינו יכול לגבות בחוזה שטר אלא א"כ כתב לו המלוה קבלתי דהוי שלוחו של מלוה וכמו שפסק הטור סי' ק"ל א"כ שמשיתן דאין זה השטר שייך לגבי הערב כלל. וס"ס בבאן אין זה השטר שייך ללוי כלל ואם כן אמאי לא נאמר מגו כנגדו דלא יוכל למימר שטרך בידי מאי בעי דהא ליה ליה שטר מנייה כלל. וכן כתב הטור בהדיח סוף סי' ע"ד ח"ל אפי' ואפס שלוחו מהמת היה חייבת לפדיו שהוי מכתובתה שהיא לענין הוי החוב כאילו לוחס בניי עמיה ואם הבטל לא יהויים פריע כל החוב חורין ונפרעין ממנה שהוי ואם הבטל קנין והוא עוטענא אחת לקחת כל המעות אלא שאני נכסתי עמך בשטר אינה נאמנת אלא בנימוי דפרעתיך שהוי עכ"ל. הרי קמן דדון דידן בעלמו דפסקו דמקום דאין ליה מגו דפרעתיך יוכל למימר אחת לקחת כל המעות אלא שאני נכסתי עמך בשטר וס"ס כאן בנימוי זה דיוכל למימר אחת לקחת הכל בעדו דאי בעי כפר ליה מה שתחת ידו והוא פשוט לרעתי. ועוד נראה כאן לזכות בן לראובן נגד לוי מאחר שהוא כתב לראובן שהוא יפרע כל חובותיו משתעבד בעדו א"כ לריך לפרעו גם זה החוב דהוה ג"כ מה משתעבד בעדו דהא אם ידעה שמעון יוכל להצוה מכל החוב א"כ זה מקרי ג"כ בכלל חובותיו. ע"כ נמלא בהעמק):

עג שאלה

בני עיר אחת שנשאו ונחתו זה כמה שנים בעיר אחרת כאשר היה שייכת לב"ד שלהם והיא שייכת לפירורא דידס ולא מיווח בני העיר בזה משום דקדירא דני שוחף ואף כי לפעמים גברס אין של כושאליס והכותאים שלא מיווח בכו אכל כי פטס זוטון בני העיר על הכושאליס ונותנין במקומו בלי רשות וליה דאשגה בכו ולבאף בהגלגל הדבר עד שתקפה ידן של בני העיר והכריחו הכושאליס והנותנין לדין וישבו דיינים על זו ומאלו פטר דבר בין בני העיר ובין הכושאליס והכותאים שכל זמן שיהא להם שוחפין בעיר כגדולה שושאין ונותנין שמה יתנו סך מה לעזר סמס של בני העיר ואי לא יוכלו למחוא מלישא וליתן עמסה ועמד כך זמן ארוך ותוך כך שחברב מדינס בין בני העיר ובין מקלח הכושאלין והנותנין בלמרגס שפגע בכבודן וזלזלו אח בני העיר ותקבלו בתרגוליס ביה בוקא ועמדו רחשי וטובי העיר ותקפו סלה יתני עוד לבני עיר אחרת לישא ולי' בעירם וגזרו על בני עירם בגזירת הקהל לבלתי השתתף יוד עס בני העיר אחרת. ועל זו מתרעמים בני עיר אחרת בלמרגס סליש אחד יתקפו ועל כל בני עיר אחרת תקלפו ועוד שאין כח לכס למחוא בנו מלעסוק בעירכס מאחר שכבר נחשפר הדבר בנימוי ועוד שנגזירותכס אחס מוקיים לרבים מבני עירכס שחפליס בנו מאחר שאנו מוולים סמורוחינו בנייבו ואף שמקלח בני העיר רויים להשתתף עמנו. ובני העיר לזמריס אף אם נחשפר הדבר תהיילס יס לנו כח לגזר ולתקן מה שגמרס בפרע על בני עירנו שלא להשתתף עמכם ואף כי השפירס אינה נלחית רק יס כח לבני העיר לתקן

שאלות ותשובות הרמ"א עג

מס שירא ואין מוחה בידם . עכ"ל השאלה הראשונה :

עוד שנית השאלה שאלה כי ללו בני העיר רואים ליהף אלו
 גורמים והנחתם בעירם שיעמדו עמהם לדון בעירן
 בעבור קאה תביעה ממים שיש להם עליהם מאחר שהייכין
 לב"ד שלהם ואב"ד אחד לכולם יאלו אומרים שהין מריבם
 לסיח ומתפסים בעון כל פירם אף רואים לייחם להם בעד
 חלקם ועוד נוסף שיש להם שער חירות לפי דבריהם שיה זמן
 מס עמדו ב' רצפי העיר עם בני עירן ביריד ולבלין לפני
 פרנסים המדינה ומילצו בנייהם שבני העיר הגדולה לא יהיה
 להם כח להשחרל על בני העיר הקטנה להבחינה לדון
 לפניהם ולא בשום השטרות מבלעדי אם יתרגם חיו שום
 לבלול כללי לאורך מס או לאורך עליבות שקר ח"ו שיהיו בני ג'
 המדינות יחד בביניהם אזו על אופן חילוקין ויכלין בני העיר
 הגדולה להיות עם בני העיר הקטנה לדון בעיר הגדולה . [ובני
 העיר הגדולה] משייבים שאלו תבניות הם כללים ועוד
 נוסף כי אינן ממוינין אופן לדון לפניהם רק לפני אב"ד
 שלהם ומאחר שלאלו הכי גמלאים בעירם מכה עסקינן יש
 להם לכעבן עד שירא דינם לאורם . אלם הדברים הנשאלים :

תשובה יחד רשאין ועל אחרון אחרון . דבר פשוט
 שאין כח לעובי העיר לתקן דבר כי אם על פי
 הדיון והמשפט ולא לילך בחוקה עם היחידים ואין לרבים
 כח לגזול היחיד כמו שכחב מהרי"ק שורש ח' על מעשם
 כיו וזהו , וכן הרשב"א בתשובה והביאנו בר שעת בתשובה
 סו הע"ז ועל קהל א' שאלו לעשות חקקה שיערעו עם מכל
 נכסים שיש להם בעיר זו או בעיר אחרת והיו עושין זה כדי
 לחייב יחיד אחד שדר בנייהם , והכסף ח"ל מה שאמרת שיש
 לקהל לעשות דיינים ומקיים בדבר זה ח"ל שאין זה אלא גזל
 ואין יכולין להטות על הגזילות וכו' והאריך שם הרב בזה ,
 ולכן פשוט הוא שאין כח ביד בני העיר לתקן תקנות רק
 מה שבירן מכה הדיון ולא מה שמתעלה על רוחם זה לא היה
 ולא יהיה ולכן נלעזר בזה לירד לעומקא דדינא :

גרסינן ב"ב (ח'): רשאין בני העיר להסיע על קולתן דבר
 וכחב שם המדריכי בשם תשובה אבי העזרי דיש כח
 ביד עובי העיר לתקן מה שיראו דמאחר שהובררו לתקן
 בעירן הנהאם שיעביהם הפקר ב"ד פסק ויש כח בידן
 לעוש על זה אמנם ר"ת ור"י ממוי"ך ושאר הגאונים חולקים
 כמו שכחב שם המדריכי וס"ל דאין כח ביד עובי העיר
 לתקן דבר שבוט מוזיק לאיחם יחיד בלא דעתו והא דאמרין
 (פ"ק דביב דף ח' ע"ב) רשאין להסיע על קולתן היינו אם
 משעם מהתקלה מדעתו ונבר עליו אכל בלא הכי לא וכן
 נראה שם המסקנה המדריכי וכן הוא דעת הרשב"א והריב"ש
 בתשובה דלעיל וכן נראה דעת מהרי"ק שורש ח' י"ז , אם
 כן לפום ריבועא היה נראה דאין כח ביד בני העיר לתקן
 דבר דאיכא רווחא להאי ופסידא להאי בלא דעת כולם וכל
 שכן שאין לתקן דבר על בני העיר אחרת שאינן תחת מתשלחם .
 מכל מקום כי דייקנין בהך מילתא נראה דבנדון דידן מלא
 מעכבי ממה טעמים הן שיכולים לגזור על בני עירן שלא
 ישאו ויהנו עומכן הן על בני עיר אחרת שלא יעסקו אללן .
 חדא דהא מנהג קדום בעיר הגדולה שכל דיינים ועשים ע"י
 הקהל למצורדים ומתקנין בעירן כל מיילי וכל תקנותיהן
 שמתקנין שגראם בעיניהם שיהא לנזבת הקהל תקנה קיימת
 אף אם היה בזה פסידא לרבים כ"ש ליחידים אם כן הוי
 עובי העיר ומצורדים בענין זה אפילו קבלו עליהם דכל
 מקום הולכים בזה אחר מנהג בני המדינה אם לא היה מנהג
 נגזר שאין לילך אחריהו כמו שכחב ר"ת פ"ק דב"ב גבי הא
 דאמרין קחם לאחויי אחרא דהיני בכולא דהיניא וכו' וכ"ש
 ביימי הקהל דטלן יודוין פ"פ המנהג כמו שכחב מוכר"ם
 שנהגין להביא עוידים מתוך בני העיר אשפ"י שנוגעין בדבר
 מזד המנהג . וכן פסקו האחרונים ז"ל (עיין ביי בח"מ סי'
 ז' וסי' ל"ז) לילך בכל פמיני הקהל אחר המנהג וכמו

שהאריך בזה בח"מ ריש סי' שמ"ב והוא פשוט וסוללין אחר
 המנהג בזה מאחר שיש להם על מה שיסמכו והם רכוחים
 האומרים שיש ביד עובי העיר כח לתקן מה שיראו ומה
 שכתבו לשיל דבריהם , וכן משמע בתשובה מהרי"ק סימן א'
 וצמקום : נהוג לרדות ולבחן היחידים שבני עירם הרשות
 בידם לעשות כמנהגן . ועוד דו"ל הא דאין רשות ביד הקהל
 לעשות תקנה להס על קולתן במקום דאיכא רווחא להאי
 ופסידא להאי נראה דהיינו דוקא במקום שבושן תקנה נגד
 דברי חורה ושלא כדון חורה כדמשמע לכוון להסיע על קולתן
 ר"ל שמייעין כדון מד"ת כמו שפירש"י בגמרא , אף אמנם
 במקום שמתקנין דבר ואינו נגד ד"ת הרשות בידן , והדע
 דהא בתשובה בר שעת סי' תע"ז פסק דאין כח לתקן דבר
 נגד היחיד מומחה דבר אם לא שקבילו מדעתו כדעת ר"ת
 דלעיל וכתשובה סי' של"ט משמע ש' להפילו במקום פסידא
 הרשות בידן דכחב שם על בני העיר שרוא לתקן שלא יהא
 רשות לשום אדם לקדם אשה בני נאמני הקהלה וכ"ש דהרשות
 בידן והשבו שם ח"ל רשות ביד בני העיר לעשות בנייהם
 גדרים ותקנות ולקטום העובר עליהם מדון חורה דהרסין
 ב"ב (דף ח' ע"ב) רשאין בני העיר להטות על המדות ועל
 השערים ועל שער הפועלים ולהסיע על קולתן ולא זו בלבד
 אמרו אלא בכל ענין שרוא צעיייהם לתקן ולקטום העובר
 הרשות בידם הלא לרבותא נקט הכי דא"ש דליקן דברים
 כוללים לכל בני המדינה אבל הם כנגד מוכרי פירות לבד
 או נגד השועלים לבד ואינם לכו פסידא בכפי אף על פי כן
 הרשות בידן , דה"ג עלה בתוספתא רשאין בני העיר לומר לא
 מי שיראה אלא פלוני כך וכך יתן ; אלא המלכות כך וכך וכן
 כל מי שתראה פירוט על פלוני בין שרעוים יבא נותן כך וכך
 עכ"ל . הוי קמן דפסק דרשות לתקן א"ש דאיכא פסידא
 ליחידים בדבר וכן משמע שם בלוחם השל"ט מדברי הרמב"ן ,
 וא"כ סותרין זו אח זו אלא דעל כרחין אנו לדיקון למימר
 דדבר שמתקנין על פי הדם כמו בענין המדות והשערים ושכר
 פועלים שמדינת יש לו קלסם וכמו שדור"ל (ב"ב דף פ"ט ע
 פ"א) ש"ב מלווים אגדדמיים על המדות וכו' אלא
 שחלק לישראל הוא לתקוף בכל עיר ועיר לפי שנין וכו'
 רשות לקבל לתקן כפי חפצן ולרואם א"ש דאיכא פסידא
 לייחידים בדבר וכן לעשות דבר שהוא מגדר מילתא בעימי
 הפקר ממון המקדש שלא ברשות דהחורה נהגם רשות לב"ד
 להפקיר ממון מכה מגדר מילתא ולא פירשם בלויז ענין
 והרשות ביד ישראל לתקן סדבר כפי ראות עיניהם ולפי לורך
 השעם וכמו שכתבו ר"ת מתיב וינושין וכו' אבל שיתקנה פקדים
 חדשים שיהא נגד ד"ת כנון ליתן מם מדבר שאין חייבין בו
 כמו שמוכר בתשובה הג"ל לום אין כח ביד הקהל לשפוחו
 אם לא מדעת טולם ולכן כחב המדריכי כל התלוקים שהם
 אפיקאם דרשאין בני העיר להסיע על קולתן ולא אריגא שב"ד
 מתנין על המדות וכו' . ומעכשוו כנדון דידן שבני העיר
 הגדולה אומרים לתקן שאין בני עיר אחרת ישאו ויהנו בעירן
 שלא כדת א"ש דהוי פסידא למקאת יחידים בדבר , הרשות
 ביד הקהל לתקן להכריח היחידים ולהפסידון כדי להעמידין
 על סהק שחקקו להם הרשות בידן ולא כן נראה ש' ויכולין
 הקהל למחות ולתקן בקבלם שאין להשחחף ע"ד שם אלו
 הנושאים והנוטחים כההיא דתוספתא שכתבו רשאין בני העיר
 לומר כל מי שיראה אלא פלוני יתן כך וכך דודאי מיירי בכס"א
 שעין ראייתו אלא פלוני מוזיק לבני העיר ולכן כחב בידן
 לתקן יחוסק כאשר יהפולו ודומיא דהויפאל כל מי שיראה
 פירוט על פלוני בין שרעוים יתן כך וכך דהא ג"כ משעם
 זה דחוקקין קום להעמיד דין אחרת שלא יזיק אחד לחבירו
 וסי' בראייתו אלא פלוני שמויק לבני העיר ולכן הרשות בידן
 לקבץ קום כפי ראותן ולא מיירי זה מסייע על קולתן במקום
 דאיכא רווחא להאי וכו' ולכן אם בני העיר מוחין במקלס
 בני עירן מלשכתהק עמסה מכה שאומרים שגורמין להם

שאלות ותשובות הרמ"א עג

יכולין למחות בכן מלעסוק בעירוב ואפ"י שס"ד יוספק סלי כחב דר"מ (דיוולין למחות) שאינו מויל ללוקחים אבל אם מויל ללוקחים איך יבולין למחות בידן להציק ללוקחין כמו שכתבו שם הרא"ש ולי' וסמדר"י ושאר פוסקים בשמו מ"מ הרי סמדר"י כתב דל"ן דבריו נראין וכן כתב סמ"ג דל"ן דבריו נראין וכן כתב ר"י דל"ן דבריו נראין (ועיין כל הדעות אלו ב"י ב"י ב"ח ס' קנ"ו), אם לא שהבחינה נותנים צוול גדול שהוא פסידא גדולה ללוקחים, ואם כן אפשר לומר דל"ף הרא"ש והטור (ס' קנ"ו ב"ח"ט) דל"ף חלקו אדבריו ר"י וכתבו דבריו סתמא לא מייחד אלא בכרנא שמזילין צוול גדול אבל בכמו דוון דידן שאין צוול גדול רק שמזילין השער כ"ט מודו דיוולין למחות וכן"ט לאלו שפקדו נגדו שיזילין למחות שלא לקדוה מסת מלך אלא בדרך נידוי וכמו שכתב"ל ואף אם היו רשאין למכור דבר שמזילין ללוקחים יראה דוקא בחלווה דבר שמזילין להם אבל אינן יכולים למכור שאר סחורות אגב זה והוא פשוט. וכתב רבינו ירוחם (תב"י ל"א ח"י) ומ"מ פ"ז דשכנים דדוקא אם סלקוהו ישראלים אבל אם סלקוהו כוונים ויבולין למחות בסק"כ אף אם לא היו יכולין למחות היינו דוקא למכור ללוקחים ישראלים ודוקא ארחה סחורה עלמא אבל לא סחורה אחרת וכ"ט שאין למכור לכותי כלל ולא יבולין למיכר דמשעתא והיו בכרנא דמחא דל"ן שומעין להם צו כמו שכתב ב"י (ח"מ ס' קנ"ו) וכן נראה לדקדק מהשבות הרא"ש דשכני טעור סוף ס' קנ"ו דכתב דל"ן יבולין למחות אלא בארס שדר בעיר אחרת ויבולין בנמם שלבס אבל דבר פשוט שארס יכול לגור בכל מקום שירצה ואין בני העיר יכולין למחות בו ודבריו אלא הם בל גור שמה צריך לסיחור בכרנא דמחא ואפ"י כחב דיוולין למחות אם בל לסחור שם לולא שבא לשהקטע. וכן הוא ב"בגמ"ט אש"כ פ"ק לא יחפור בשם רש"י ור"ם דמנו מעבדי וכן כתב א"ו ואנ"י דסמדר"י כתב שם דאם רואה לישא צוול ע"ס הקהל לא מנעבדי עליו לא דחיק כל דברי הוי רבוהא משום דעת סמדר"י. ועוד דסמדר"י לא קאמר אלא אם רואה לישא צוול ע"ס הקהל, דהיינו כל צרכי הקהל אבל בלאו הכי לא והעד דל"כ דברי סמדר"י היו סותרין אף אם הם דברי כתב לבסוף דאם בורחים לישבז מתמת סכנה אין בני היישוב יכולים לעכב בידן להדריח כפי מעוט לרכס וכפי מעוט עסקם ישאו צוול ואי שייך בכרנא דמחא אין יבולין למחות בו, הרי דלא יבולין שם אלא לבורחים מכה סכנה ועוסקים מעט אבל בלאו הכי לא כדמוכח שם מדברי סמדר"י ואנ"י דשאלין צוול ע"ס הקהל ואל"כ דברי זה על זה, אלא ע"כ צריכין למימר לישבז דודאי אם לא ירעו ליתן רק מעט לפי ערך משאלו אז צריכין להיות מסוכנים ועוסקים מעט אבל אם ירעו לשהח לגמרי צוול הרשות בידן כן נראין דברי סמדר"י מוכרחין וכן מוכח בדברי סמדר"י ס' ש"ב אבל אלו הנושאים והנוהגים אינן תפלים צוול להיות כי העול כבד עליהם ויחד יפסידו במה ממה שיריחו שם. ועוד נראה דסמדר"י לא קאמר אלא מדיחא דמלמודא אבל לפי מה דסיני עכשו חזקת יישוב למחות למי שבא לגור בעיר כ"ט שיוולין למגור על ככס שלא ישאו ויחננו בעיר וכ"ט הוא דהיי סמדר"י ס"ל (תשובת הרא"ש והוא צוול ח"מ סוף סימן קנ"ו) דל"ן יבולין למחות בסק לגור בעיר אש"כ ס"ל דמקום שאין דרים שם יכולין למחות בסק כ"ט במקום דסיני בחזקת יישוב למחות לגור שם דיוולין למחות שלא יסחרו בה ולא ידורו שם. ואנ"י דכתב סמדר"י פ' לא יחפור ויבולין לגור על סכא לגור (אלא א"כ) י"ט רב בעיר ובהא לגור) הוא תלמידו וא"כ חס"ט של בני העיר אינו כלום מ"מ נראה דכאן שסרב הסכים לחרס היישוב ולחזקת שיש להם בעיר הגדולה אש"כ יבולין בני העיר להסיר ולקדור ולהוסיף בחסר סרמבון כל מה שירעו מאחר שכל דברי בני העיר דוון על פיהם וס"ל כללו הסכים סחוס בעירוהו. סוף דבר דלעמי יבולין למחות בם מאחר שמתבטל

סחוק דבר זה ונראה דיוולין לחקן דבר זה כפי ראוין לכל ישתתפו עמם אף דליחא למקלחן פסידא כהאי. ומ"מ נראה דנדון דין מאחר שכבר עבר עליו דין ופסקו כמו שמראים הנושאים והנוהגים [אין יבולין למחות]. וז"ל השער עשיו פטר בין צ"ו ה'לדידי עכ"ל. הרי שנחשפך הדבר בין בני העיר הגדולה לבני העיר הקטנה ועשית השפחה ברטון שיהיה ועמד כך דכנה שים וחקקו הנושאים והנוהגים והנוו זמן רב הסך שחקקו להם בפשטה הראשונה הרי קיימו וקבלו עליהם בני העיר הגדולה ושוב אין בידם למחות וכ"ט שכבר החזיקו הנושאים והנוהגין דבר זה וחזקתן קיימת כמו שכתב סמדר"י פ"ק חזקת הכהנים לענין חזקת יישוב. ואנ"י דכתב שם בשם מוסרי"ט דלא מהי חזקת יישוב מאחר דגם הבעלים היו דרים שם ס"ל דומיא דהא דלמרינן סהם (ח"ה דף כ"ט ע"ב) אלא בשכונה גואי הוה דירנה. י"ל דשאני ההם דיוכל למימר לא תבחי למחות מהאי טעמא כמו שפירשו החוספות אבל במקום דידענו דנחשפך הדבר והיה קיים כך ג' שים פשיטא דמי חזקת כהילו מכרו להם החזקה ואפילו בלא חזקת ג' דמים חזקת מיד וקטו דברים בכל הפשטה שאין לאחרי קנין כלום וחזקה הוא מאחד מדרכי הקנאה (וכו' בק"מ) וכן כתב סמ"ג ב"ה דהיה מתשובה והובא ב"י כ"י דחזקה סמי לגבי פשרה כמו קנין. גם נראה דאין בני העיר יבולין לומר שיתנו סוף יחד ממם שמתנו בראשונה כי מאחר שקבלו להם דבר קצוב מכל ק' סברו וקבלו עליהם מיד והיה אכל שצדיות דעלמא שאינו יכול להוסיף על שכרו תוך הזמן שקלצו והוא פשוט ואינו צריך לראיה. אף אמנם בלא שפקדו נגד הקהל וסמרינו נגדס נראה דיוולין למחות בלא להשתתף עמם. דלא יחא אלא יודו דהקהל יבולין לדחות אהד שפקדו נגד * וכדלמרינן פ"ק אלו מגלחין (דף י"ו ט"א) מנודס לשירו מנודס ל"יר אחרת מנודס למיר אחרת הינו מנודס לשירו ומיירי שם שידוהו לכבודס שפקדו נגדס ולא בשום צורך מנודס דומיא דהא דלמרינן סהם (שם) מנודס לרב מנודס לתלמיד מנודס לתלמיד אינו מנודס לרב דלמרינן סהם שידוהו לכבודס אבל לצורך מנודס מנודס לכל סבולס וכן משמע בתשובה הרא"ש כלל כ"ח. וא"כ שמי הסייר יבולין לגדות לכבודן לא יחא דבר זה אלא יודו מנודס לכל בני העיר דהא הוכחתי לעיל דיש כח ביד קהל לחקן מילמחא שסוף דברר תורה אף במקום דליחא פסידא לאחד פסן. ואפילו שלא ידוהו יבולין נקסן שלא לישא וליחן עמו וכן שכתב סמדר"י פ' סמדר"י בסק ר"מ לענין כפיית סגט וכן כתב סמ"ג ד"בין סידוי סממנודס לשיר אחרת אין לו דין אבילות שאין אבילות לחלואין אלא שמי ארס מרחיקים ארסו כדי לביישו וט' וכ"ט במקום שפירשו סמדר"י לציח דבר מגדים ארסו דהרשות בידן וכן הוא בסמדר"י פ' לא יחפור בשם ר"מ דיוולין להחרים שלא לישא וליחן עמו וס"ה בבאן. ומעתה נחבאר דוון דידן שביד הקהל למחות מלכההקף עם אותן שפקדו נגדס דעבדי צוול דינא לנפשייסו אבל מי בלא פקד נגדן אין להם כח לבעל פשרה הראשונה אלא היא בחקפה ובנדוהרס דדוקא לחותן שנחשפרו עמם אבל להחרים יבולין למחות מעעמיס ס"ל. ומעתה נשאר עלינו לבאר אם יבולין למחות בחזקת הנושאים והנוהגים לעסוק בסחורקן בעיר לבד בלא שותפות: גרסינן פ' לא יחפור (דף כ"א ע"ב) אמר רב הווא בריה דרבי יהושע בר מחא אבר מהא ארתינו מני מעכב ואי שייך בכרנא דמחא לא מני מ"כבז עכ"ל גמ'. ופירש"י שותק מם גלגלתו למושל העיר הוחת. וכתב ר"י משמע שפירש"י שאפי' שילס מם לשר העיר הוחת כיון שאינו משלס גלגלתו למושל העיר הוחת מע' מעבדי ככ"ל. א"כ בנדון דידן שמי העיר הקטנה אין להם שייכות כלל לענין מסי העיר שחרי לכל מיר מה צמי עלמס ותושל כפי עלמס ואפ"י שהקל אינו שולט עליהם רק ששאר עלמס כפי' על פשיטא דהא ממיר לא שייך בכרנא דמחא

(* בממס ה' אלה אסור לדחות ולהחרים, ע"פ ד"ס דמלכותא ודינא דמלכותא דינא.

שאלות ותשובות הרמ"א על עד עה

בו שנתעבד נגד היהומים בעד ז' מאות והנה הוא אומר
ששטר מוויף ולא היה חייב ליחומים רק מאה ול"ה הפשרה
נעשית בעטות ואינה כלום לפי דבריו . והנה היה נכאן
האלוף מה"ר נפתלי אב"ד של כמר יונה והוא היה מן עושי
פשרה זאת והגיעו לנו דבריו כמר יונה והתלליתו עד מאוד .
והגיד לנו שכמר יונה הזכיר ג"כ טענה זו קודם שטעה
הפשרה אך לא יכול לבדר דבריו ועל כן טעה פשרה,
אך חמס עכשיו אומר כמר יונה שיוכל לבדר שהשטר מוויף
מכה שנגדר ונתקן מלשון הג"ל מאה זכו' שתי מאות זכו'
והנה הוא שאלו דבריו כמר יונה ממש כאמר טעמים .
חנה שלא יכר שום גדר בטענות שצטר כאשר ראויו פה
השטר ביד האלוף הג"ל טענה לעזור בזו לכמר יונה הג"ל
והנה הוא בעבותות שאליו יכר שום דבר בשטר
לגרירותו . ועוד דמאחר דהיה השטר ביד כמר יונה אחר
הפשרה כזה ימים מי יודע מי גרדו אף אם היה בין האחות
גדר כאשר הוא דמיון לטיני כמר יונה כי האחות עלמן
של שתי מאות הם שרירין וקיימין כשאר דברי השטר ואין
שום טענות או גדר (המויק נכאן) , ועוד דקשה לבדר
דבר זה שהשטר מוויף אף אם היה שם ביד השטר,
והצ"ע דלמדין פרק ג' פשוט (דף קס"ז ע"ה) הנה שטעה
הדוס כתיב ביה היתחא כפרדיסא אלו מחקיה לגייה דבי"ח
וכרעיה ושוייה ופרדיסא התא לקמיה דלביי אל"מ מ"ע רוח
ליה עלמא להאי וו"י' נפתלי ואדרי וכו' , נראה דנכאן לא
מהני הודאה מאחר שהשטר הוא של יחומים אין זה האפשרות
מהיתן לומר וישתי מאחר דאין לו מעון היתומים או שערותיהן
בירו דלמין ליה בנמו , ועוד דאף אם אנו רואים שום
שינוי בשטר לא מיפסל השטר בהכי אלא שאנו סופין לבעל
השטר להודות אבל אם אינו מודה השטר כשר , וכן כתב
שם ג"י חמשה זו דאם לא מודה דכשר אף על גב דכתב
שם ומיירי שלא היה הנחק יכר דל"כ ב"ה מה שנוכל
לחלות בגדר או מחק תלין ביה , הרי במעשה דיון ג"כ
אין הגדר יכר , ולכן אף אם היה שם שינוי לא מיפסל
ליחומים , ועוד דאף אם יכר בנדיה שהשטר מוויף נראה
לדון אחר פשרה זו וקפין כלום אצ"ע דקפין בעטות חור
שאלו הכא דהיו ליחומים הרבה תביעות ועטות על כמר
יונה והפשרה נעשה על כל הטענות ביחד ומי יימר דרעו
היה ששטר ג' מאות וקבלתי זה לא עשה הפשרה דהרי
טענה זו היחה גלויה ונראה עשיית הפשרה אצ"ע דלומר
שלא היה בידו לא כמו טענה מ"מ או דברים שבלב ואין
דברים מאחר שלא הכנה בזה בשעת הפשרה ולא דמי לשאר
פשרה בטעות דאירא אומון דאדעתא דהכי נחפשי , אבל
ככאן שהיה להם הרבה ערעורים ביחד מי יוכל לעמוד על
דעתו שלא נחפשי כלל זה עם היתומים בסך כזה . ולכן
נראה דמחוייב כמר יונה לפרוש ליחומים בלא שום טענה
ופקסוק ואם לא יעשה כאלה אזי אבי יחומים יתעלה יתבע
עלבונם ויקבע קובעיהם נפש . גב אהנו נחלק חללינו
כטורים ללחא לקרחת מלחמתם של חורה להזויל של
יחומים ומנ"י יונה הג"ל ומן הערכים אשר חקעו כפס

עה וזאת

אשר השיב הגאון חוקק מהר"ם פדווא"ה על
התשובה הג"ל בענין בני העיר הגדולה אשר לה
כריב עם בני העיר הקטנה העושים והכוונים אלן כמבואר

בהשבות דלעיל ע"ג :
וה"ל הגאון . מה שכתבו ידך להכריע בין ראבי"ה לר"ת
דכמרדכי פ"ק דב"ב א"כ יכולין בני העיר לחקן דבר
חדש במלחא דאיכא רוחא להאי ופסידא וכו' , לא חתריך
לזו , כי גדון שלום אף אם יש לאוחו מקאה שנתחשו
עם קאה אצו העיר הקטנה קאה ריוח איו דומה ללא הא
דראבי"ה דכאוב ב' לשון לקמן מה שכתבנו
כאוב :
וה"ל דמנחא ריב , וריב דמנחא ריב , וריב

הפשרה הראשונה מד שיכולין למחות שבני עירין בכלתי
השתחף מהם : ועל דבר שהלכה שמייה ג"כ שהדן
עם הקהל אף על גב דמן פ' חוקת הכתים (דף מ"ג ע"ה)
בני העיר שנגב להם ס"ת אין רמין דיימי אורה העיר
וכו' מיהו הכי כחב הרא"ש בתשובה (כלל י"ג סי' י"ט)
דבמקום שהגו לדון עייניי סמם דיימי העיר דין אורה
שם כמו שהגיהו כי כתב הרשב"א בתשובה סי' מר"ף
דכאוב לזון כל זרי ליבור דיימי העיר וזאוגים להכשיר
פסולי קורנה דבדים אלו וכן כתב המרדכי (פ' לא יחשור
ופרק חוקת הכתים) בשם מהר"ם לענין חוקת ייבוב א"כ
בגדון דיון ומי דהגו לדון בעיר הגדולה כל מיני לזיבורא
דהיה לכו עם שביעותה שייכים לב"ד שלהם ה"ם דיכולין
לדון זה וזו בפרט מחמת שחובשים אותן לפני הכ"ד שלהם
דהמנה לזון לפניו כל מיני וכמו שמובא משטר חירות שלהם
שהגהו לרהיט שלל מיני שתיחייבו בזכרון בלבל ח"ו או
דבר כללי ידויו אותן בני העיר הגדולה . א"כ ש"מ מלשון
השטר שהם שייכים לבני העיר הגדולה לזון שמה דבדר
כללי אף שחוגים זו בני העיר הגדולה , א"כ אם נפלה
מחלוקת ביניהם שאלו אומרים שסוף דבר כללי וחלו אומרים
שאליו דבר כללי גם כן ידויו לפני אב"ד שלהם תוך העיר
מאחר ששייכים לענין בני העיר לענין המשפט כמו שהבאר,
(ואף כי האב"ד מועד בדבר מלך שנותן מס בביר מאחר
כגבר היה המנהג בן לזון לפניו כל ענייני הכתים) . וה"ל
מאחר שכבר כתוב בשטרן שאין לבני העיר רשות לכופן
ולהזימים לשום דבר גולי בדבר כללי א"כ המולח מהגירו
עליו הראיה ובני העיר הקטנה יכולין למימר שאין זה דבר
כללי ולא ידויו תוך בני העיר . נראה דלדרבא נחמך יד בעל
השטר על החתונה ומאחר שהם שייכים לבני העיר בכל
מיני מלבד דבדר שאינו כללי הם לזיכוס לראיה שזכו דבני
שאלו כללי כי אוקי הדבר על חוקתו שהיו גדולים תהיה
קודם שטר הכתוב תוך העיר הגדולה (ועוד שבני העיר
הגדולה יכולין למינער דיע' לנפשייהו ולהסרימין * בעירן
באמרת קים לן דבר כללי ולא גריעו שמייד דעבר
דינא לנפשיה , ואם בני העיר הקטנה אומרים שאין זה
דבר כללי עליהם להביא הראיה להליל עלמן מיד בני העיר
הגדולה . וכמו כתב הרא"ש כהדיא בתשובה כלל ו' סי' כ"ה)
ועוד ש"מ יעולין לחצו אותן בכל דבר לפני אב"ד שלהם
כי לא כתוב בשטר רק שאין לבני העיר כח להזימן אבל
אב"ד שלהם שבעלו עליהם (בני העיר הקטנה) בודאי רשות
להזימים דמי גרעו בני העיר הגדולה משאר כל אדם
שיכולין להזימים לפני אב"ד שלהם , ועוד דהיה לזון להם רשות
להזימים מ"מ אם מולאין אותן בעירן למה לא יכופו אותן
לדון שמה דמי גרע מואס דהצוה גרין לילך אחר הנצבע
מ"מ אם מולא הסהבע בעירו יוכל לכופו לפני והוא מהג
פשוט בכל מקום וכן כתב מהר"ק שורם י"ד . ולכן פשוט
מאחר שבני העיר הגדולה מלאו מקאה בני העיר הקטנה
בעירן שהזיכוס לשעור שמה (לפני) אב"ד שלהם גם הם
התפסים בעון כל העיר ר"ל שיכולין בני העיר הגדולה לחצו
מתקנה הנוכחים שמה בעד כל בני עירן כי הם בשותפים
להדרי כמו שכתב הרא"ש בתשובה כלל ה' והביאו בח"מ
סי' קכ"ח בלא מחלוקת , וכן כתב המרדכי פרק הגוול
לענין מסים . ולהיות הדבר פשוט בעיני לא חתריך בזה והיה
זה שלום על רייני ישראל החפסים לעשות דקה ומשפט בכל
עמ . ונאם פשה אירשל בקראקא . (לשון לקמן מה שכתבנו
כאוב מהר"ם פדווא"ה על התשובה זו בסי' ע"ה) :

עד על

דבר הפשרה שנעשית בין כמר יונה ובין
יחומים בני אשתו ועכשו חוזר בדבריו באמרו
הפשרה נעשית בעטות מאחר שסרתו לו שטר שהיה כתוב

מחוייבים ליתן המס אשר ישיה עליהם אב"ד שלום, ומס שחייב ליתן אזי מקלחן כמלאהם ומתפסים בשביל כולן ואריכוס לשלם כל המס שחייב לכל בני עיני כתשובת הרמ"א הג"ל כי אין בני העיר הגדולה מחוייבים לגבות לפי הפנקס א"ל מאחד מסן מאחר שכולן אחראין זה בזה, ואולי כי רוח אחרת בדעת הרב הג"ל, והבין דברי הפסק הראשון שכתבתי שאלח נתפס על כולן וסוינו לדון בכלן מאחר שגמלאו מקלחן כאן ואינם לריבין להזמין כמבואר בפסק הקודם ולכן כתב שאין ענין תשובת הרמ"א לכהן מטעם שכתב אחר כך על דברי המרדכי כי לא דבר רק ממס הממייב, אבל לא לענין לדון וכו', הנה אשפ"י שלא עלה זה על לבי בפסק הקודם רק בדבר שכתבתי על מס מחוייבים לשלם בעד חבריהם המס המוטל עליהם ע"פ אב"ד שלום מ"מ אף כי אהן לרב הג"ל הנתנו בדבריו לא אוכל להבין דעתו שכתב שלא עיינתי בדברי הרמ"א, אם אינו רק מטעם זה, שהרי לבסוף כתב על דברי המרדכי שחלוק זה דרוק הוא אבל לא כתב כהנה שלא עיינתי בדברי המרדכי ומאי גריעוהא דאשכ"ח מן המרדכי, (ולא מסתבר לומר משום דברא"ש איירי אם תפס ונדון דין מיידי בלא תפס כי אין לחלק בזה לפי עטם שנתן הרמ"א), וכ"כ לא אוכל לדעת ענין לו לחלק באלה בין דברי מה"ס לנאח דברים כי דברי הירושלמי שהביא אין אדם נתפס על חבירו וכו' אינו שייך לכהן כלל כי תפס בדבר שבני אדם שחייב בזה ביחד ואינן אחראין זה לזה ומש"ס אין אחד נתפס על חבירו כדברי הירושלמי שהביא בר"ק סוף כתובות דומיא דעמד אחד ופרנס אשת חבירו דהיינו משותף על קרן הלבי, וכן נראה מדברי הרמב"ם והסו"ר (והסא מיידי בארמונות וגלגולת המונח אלקפתא דליציא ואינן שותפין ואחרתו וכו'), וכ"כ אמנם בדבר שבני אדם שותפין ואחרתו (כמס כללי המונח על כל בני העיר ביחד) ס"ל כשיש שלוש שאלחראין זה לזה כדברי תשובת הרמ"א, לא ידעתי לחלק בין מס בין דברים שאחרים שכל מקום שותף נתפס על חבירו וכ"כ נדון דין שאורך מס הוא ואם שותף נתן שותף כמלאה בכלן לריך לדון בכלן על חלקו לריך לדון גם כן בכל בעד חבירו מאחר שהיה שותף שלום בדבר זה הרי הוא כמחוייב בכל, מירי דהוה אשנים שלום שיוכל לגבות הכל מאחיה שילדה וכו' אחד לעירו דודאי יוכל לכתבו משום הכל, וכו"ס נדון זה (וכן מדמס המרדכי פסק מי שהיה נשוי ע"ד בני העיר לענין מסים לשאר שותפים ע"ש, וכן כתב מור"ם בסדרי בתשובת וסו"ר במרדכי פ' הגזל בהנה דבני העיר יש להם דין שותפין בענין מס שלום ושליחן יכולין לחלוק כמו ששוקף אינו חולק בלא דעת חבירו וחסו מבואר בדברי הרמב"ם). זה הג"ל שיהיה:

עו ער מה שבדקתי מכתור"ר אם מותרים בן מוהלים למול חיובק אחד בשבת בגון א' יעשה היתורק והשני הפריעס. הנה בכווא לביתי נתתי לבי לתקור בזה ומלאהי און לי כבשר בית יוסף בעור י"ד סוף סי' רס"ו ובאולי שאין הספר הוהו ביד מכתור"ר אשתיק לשונו הנה וממנו נבין לטורות. כתב שם וז"ל גרסינן בפרק ר' אליעזר דמיה' (דף ק"ג ע"ב) מהלקחין את המילה ואם לא הלקיט עגוש כרת מני אחר רב כהנה אומן מתקין לה רב פשה לימא לכו הנה עבדי פלגא דמנוה אהון עבדו פלגא דמנוה ואשיק רב אשי הנה במאי עסקין בגון דאחא בין השמשות דשבת וז"ל לא תפסקת ואמר לכו מהספיקנא ועבר ולא אשפיקי וחסתכת דחבורה הוא לדבר עומס כרת. ופירש"י מהלקיטין בליציא המעבדין. וימא הנה עבדי פלגא כלומר הואיל וכשהתחיל ברשות התחיל וחבורה ששעה ברשות עשה אמאי חייב ימא לכו לכו אחס וסיימו המלחמה עכ"ל. רש"י לרקדק מדבריו דהוה דחויבה דכרת איכא איסורא מיכא איכא הואיל ולא גמר המילה ופי' זה ע"ש לימא שלא ימנו"ב מוהלים מילה אחת לכתחילה בשבת בגון שימנו"ב עשה ומול

נכחו כבר שצוה והנה הגנייס שאין להם קרקע ומפסידים אותן שיש להם קרקע, אבל דרון שלכם לנזור בנייכם שלא יתעסקו עם הארצים שאינם מעשירי אור דבר כללי לחקתם כל בני העיר הלא כמו שכתבתי יש למקלחן שותפות עם הסברים גם ככה האחרים להשתתף וסוף סוף לכל בני העיר יש חק שאחרים יקפחו במהם שכל לכן לכו"ע וכלו לגדור בנייכם עכ"ל:

ועל דבר הטענה השנייה שטענו בני העיר הגדולה שכתבתינו הוא דבר כללי ובני הקטנים אומרים שאינו כללי מאחר שיש לבני העיר הקטנים שער סילוק שאין להשחרר לבני העיר הגדולה עליהם דבר שאינו כללי א"כ בהכרח לריך אחר לדון בניהם אם זה מוקרי כללי או לא גם האב"ד שנתקן העיר הגדולה בכלל העיר ישנה אם לא שגם בני העיר הקטנים קבלו אותו לאב"ד עליהם עכ"ל. עוד כתב אמנם בקצה אחד חלטינו להלדיק מעלנו שאומן אשר נמלאו בעיר הגדולה דרך ערלי ונהגעכו שם לדון עממס מחוייבים לדון שם כמו שאר בני אדם מכה המנוג כאשר נמלא אחד בב"ד כאשר כתב מהסרי"ק שורש י"ד ומקורו הוא מן המרדכי סוף זה בורר. אכן אשר כתב מעלתך שטעמו יכיו נתפסים אף אותן אשר לא נמלאו שם ולא נתעבדו לדון שם מכה שטס שותפים, אינו רואה לזה שום דבר של עטם, והשתדלם של הרמ"א אינה ענין לזה ומעלתך אגב ריהב"ה לא ענין זה, גם המרדכי דפקר הגזל בהנה מציינן המבאים אינו עניין לזה כי שם שיהיה חייבים ודאי תפס, ואיחא בירושלמי (פ' הגזל בתרל) אין אדם נתפס בשביל חבירו ומייב לשלם כ"א ארמויות ונגלוגה, אבל נדון זה שאלח אחרת מולו של אחד מכה שבה דרך ערלי לעירך ונתפש לריך לעמוד שם לדון האחר שגם חבירו ינתקן לדון שם רחוק הדבר מאד. עכ"ל תשובת החכם הג"ל:

על הראשון שהשיב וחלק בין דברי ראב"ם ור"ם ודון דיון לא הבין לו כי גם אלא התקפות ויכל לסייה שהענייה יתעשרו ויסיס להם חק בהקטנה זו כמו שכתב וראה למרחוק ככהן שגם הארצים ישתתפו ויסיס להם חק כי אף הקב"ה אינו דן האדם אלא באשר הוא שם ואדם חסד יראה את הנוול ואינו לנו לדון אלא לפי הזמן והמקום וכאשר בשעת התקנות איכא פסידא למשתתפים עממס ולא לאחרים נראה דכיו דומיא דברי ראב"ם ור"ם. (ומה לי לרקדק כזה מאחר) כי יש להשיב על דבריו בזה ג"כ בלדדים הארצים לא אחרתו כי יש מלך הדין ולא חלק עליו מנלוגה בזה. וכן כתיב שהני אשר כסכים עליו מאחר שבני העיר הקטנים קבלו עליהם ההב"ד לריכים לדון לפניו גם סלטיני אם נמלאו בעיר לריבין לדון בעיר אף שאין רשות להזמין אין חלוק בנייהם ועל כן אינה דבריו כאשר נמלאו. אמנם סריביתנו עליו לא אחשה, בהשר כתב שלפוס ריהב"ה לא עיינתי ולא כתב מסו קב"ס. ואולי כהס חשו הרמ"א ודברי המרדכי וממנו נלמוד לטורות ונעשות. כתב הרמ"א בתשובה וז"ל כוף כלל ה', ראובן שאל מהכתבון מנה שאתה חייב לי על פה, השיב שמשון כן הוא אי חייב לך אבל אינה שפרש כנכס לביתי למשכן כבביל מסי הקהל ואינו חייב חייב לפעוד כי אינו חייב מפורשי המס והקהל חייבים לפעוד לי כמה שמשכן הפרש מביתי ואהיה מפורשי המס מן הקהל אי רואה לגבול מנה שיש לי בידי בשביל אלו. תשובה אלו. תשובה דיון עם שמשון כיון שהשר משכן אותו בשביל כל הקהל אם הוא תופס מאחר מהקהל יתפוס אותו בחובו כי אינו מחוייב לגבות על פי הפנקס מכל אחד ואחד כי שותפין בחובו כן ואחרתו זה על זה הולוס כנפש חפץ, אשר כן בר"ר יחאל ז"ל. עכ"ל התשובה, וכן הביאו העור ח"מ סי' קכ"ס. הנה נחברר מה דבריו בפסק הקודם כי מאחר שבני הגדולה יכולין לטוף לבני העיר הקטנים לדון לפי האב"ד שלום שהקבלו עליהם (כמו שהורה מעלם הרב הג"ל בשבועה) הנה הם

שאלות ותשובות הרמ"א עו

ימול חס יפרע אלא המל הוא יפרע עכ"ל ב"י. והנה אף שנהיה לשמוע אל הכר אף אם הוא סוה מיקל ואני מהמיר כ"ש במקום שהוא מהמיר ואני מיקל מ"מ לא אמנע לכהוב מה שדעתי נועם דלהרבא שמתעורר ויש להוכיח דש"י. ובתחילה חסיר מעלינו דקדוקו של הרב מלשון רש"י בקצת אמאי חייב דר"ל סא חיבורא איבא, ולי נראה דלזין זס דקדוק דרש"י נקט לשון המימרא שפירא חייב כרת ולכן נקט בלשון לשון חייב להעטיס הקטיוא ועוד דלף אם נאמר דהסם איבא חיבורא דהיינו משום דלא ידע האומן שפסק דאחרים ילקיטו והתיו אלא שפסק ממול ואפשר דבס סאחרים לא ילקיטו אחריו ולכן חייב חיבורו הואיל ולא נגמר המילה ומש"י פריך אמאי חייב לעמא לאחרים אהון עבדו פלגא דמילא וכו' ולכן סו"ת דרש"י לפרש סו"ת וסחיל ברשות אינו חייב אש"י שלא נגמר המילה אבל במקום שסאומן סרלשון שפסק כדי שיגמור סאחר מותר לכהחילס וכמו שיבאר לקמן א"י. והנה אחר שסוכר סמונע הוא ב"י אבוי רחיה שמתעורר וזו להסיר ולה מיבטיא האומן פשי דמותר לכהחילס שזס פטור דהוא עיקר המוסל דמל ולא פרע כאלו לא מל ואין המילה נקראת אלא על מי שגומרם ולכן יכול למימר להי שמתעורר אהון עבדו פלגא דמילא ואי איבוי עבדו חיבורא בבא מי יכול למימר לו אהון עבדיהו חיבורא אלא ודאי דאיכסו פשיעא מותרין לכהחילס אלא נראה דלף סרלשון מותר לכהחילס דאי לא הכי מנא ליה לאתקפתא זו לחלק בין חיבורא לחיובא דלמא חייב סו"ת ולא נגמר המילה ואף על פי שפירש"י מאחר שסחמיל ברשות אמאי חייב בו דילמא מיירי דלא סחמיל ברשות וכנון דלא סיס יודע לגמור סמילא ואחרו ליה לא סחשיק ואחר סחשיקא ועבר לה אסחשיק בו' כדמשי אבין כסגשות (ועל כדקך מיירי סחם דהיו יודע לגמור סמילא דאי יודע לגמור אמאי פריך ולימא לו אנה עבדי פלגא דמילא אהון עבדו פלגא בללו הכי מני סחמיל ברשות דהי סיס דעמו לגמור סמילא וליכא למימר סו"ת ולא נגמר סחשיק למפרע דסו"ת וסחמיל ברשות ודאי לא יסחשיק למפרע דל"כ אף כסאומר להס אהון עבדו פלגא דמילא מ"מ לא עבדי ולא אמר להס יסחשיק למפרע ול"כ הדרא קושיא לרובסס אלא ע"כ מיירי דכלא יודע לגמור ופ"י פריך ססחמיל ברשות מאחר דאיכסו סהס מוסלסס אחרים כדמשיע סאמר להס אהון עבדו פלגא דמילא סחמיל ברשות דיוכל לסמוך עלזו אמולסס אחרים ופ"י סחמיל ולכן פריך אמאי חייב. ועוד איז אומר דכרי ורחיס מקרבן סמיד ומוספין של שכת דלא סחמתיי שוס סנא דלא סיס מעשבו שכת כמו מעשבו בחול וכן לענין פסח אמרין פריך סמיד נשחט (דך ס"ד ע"א) כמעשבו בחול כך מעשבו שכת שסיס נשחט ונפשט כמו בחול וסו סרבס סכטיס וסרללסס סחשססן בו ונחללין שכת אף על פי ססיס אפשר בכסן אחד, ואין לחלק בין מילה לעבירה דהס פריך ר' אליעזר דמילא (דך קל"ב ע"א) בני למילף דמילא דתסס שכת מעבודה דמילא שכת בק"ו מלרשע שכתס מפני מילה ודוחס עבודה שעת מניס דמילא מימילא ואף על גב דלא קאי סאי קל וחומר סתכ היינו משום פרכא אחרניא אבל הו לא פריך דעבודה מותרת שכת כפריס מה סאין כן בניילס. ואף על גב דיש לרשות ויוצר דס"ל לבצל ב"י דהין אכור אלא סמדרבן ואס כן לא סייך למפרך ממנו לענין קל וחומר דאורייתא מכל מקום נראה דלזין לחלק בין מילה לעבודה דאורייתו דוחין שכת (ואף על גב דיש לחלק בין עבודה למילה דנבי עבודה לא ר"ו שנות סכרד שבוול מה סאין כן גבי מילא דאחר סוה מל על סריב וכמו שיבאר לקמן מכל מקום סאוסר עליו לר"י לסביר רחיס כד"י פלגא בקך.) ועוד רחיס סמעין פיריח נפש דכסבו סרב"ס סתק ר"ב סמלכו שכת וסכור דסג"ו סוה אללו כחול גמור ולכן כסב סכור (סי שס"ח)

דשוחטין לחולס ולא סאחליין אותו נבילס משום סו"ת אללו כחול גמור לכל סכור לו וכן כסב סרל"ס סוך וימא כסס מוסר"ס אס כן אנו דו"ין דלזין מדקדקיס בליסור פיקוח נפש לעשות סאיסור סקל סאחר סו"ת כחול וסוה דהין כסבס ויולן לנשות מלכסס אהת כמו בחול ואס כן בניילא נמי דהס יפיק דפיקוח נפש דוחס שכת ממילא כדאמרין פריך ר' אליעזר דמילא (דך קל"ב) ומה מילא סניא אכרי אחד דוחס שכת כל שכן פיקוח נפש וס"ל במקום דאסור בניילא אסור ג"כ בפיקוח נפש דמסיכא חתיי אס לא ממילא אלא ש"מ דלזין לחלק. ועוד ר"ל לכוניא רחיס דלזין לחלק דאמרין פריך סו"ת (דך קל"ב) דלר' שמעון מקל"ב כחבורה חייב ואמרין כהס מ"ט ד"ו) סמול"ט פריך קתא למשרי מילס סוה מובל כחבורה חייב ור' יסורד סהס סתקן סוה כדכר אשי דאמר מה לי סתקן מילס מה לי סתקן כלי. וססחט יס לנדקדק מ"ל לרש"י דמקל"ב כחבורה חייב דילמא לפולס פטור דהס ודאי סכרת רב אשי סכרל מעולס הוה דנבי מילס סוה סיקון גברל ומ"ל לר"ש למידק לענין מקל"ב כחבורה: אבל אס נאמר דב' מוסלסס מוכריס למול אחי ספיר דס"ל לר"ש דקרא למשרי מוסל רלשון נמי קהחי דכחיב ימול כסר עילתו וסוה סחיתוך וס"ג דמוסל רלשון אינו אלא מקל"ב אס לא פרע ומדל"ט פריך לססיר גבי מילס ש"מ דסרל מקל"ב חייבין ורבי יסורד ס"ל דמ"מ טורף סקון סוה וזין למדין ממנו סאחר מקל"ב. ואין להקשות לפי זס א"כ לר"ש מגלן דמותר לעשות ספירעיס בשכת דילמא קרל לא סרי רק סחיתוך סו"ת מקל"ב, ד"ל סאחר דס"ל מקל"ב כחבורה חייב וס"י סרו גבי מילס א"כ ס"ס פירעיס דמססחט אין חילוק בין מקל"ב למתקן. ועוד דפירעיס ג"כ ככלל אינו כסר עילתו סוה דמל ולא פרע כאלו לא מל וס"ל סכל שרי רחמנא מיוכו יס לרשות דמדכנן אסור. ואי לא מססחינא חמינא דיוהר עוב לעשותו פ"י פני מוסלסס כדי שלא יעסס. שוס אחד מוסס מלכסס סולימס וסו כסניס ששעו סמלכסס כחול דפערוריס כומו זס שוקר חס מניחו כריתחא בסכסס שכת סמול, סמולות, אלא שכתחם ככל ענין שרי דמאחר שניילא דוחס שכת אי"כ סו אללו כחול לכל דבריו וכמו סמבורל לענין פיקוח נפש. ויש לנדקדק במחוח ריש פריך ר' ישמעל (דך ס"ב ע"ב) דגיססין סהס לענין עומר ר' ישמעל אומר בשכת סיס בל מנ' סאין וכוול סחמס, וסכמיס אומריס אחר שכת אחר חול ענ' סאין, ר' חנינל כסן סכסיסו אחר שכת סיס קנלך ביחיד ובמנל אחד ובקופס אהת וכוול בשלשס וכו', ואמרין בגמרא (דך ס"ד) אמר רבס ר' ישמעל ור' חנינא אמרו דבר אחד מי לא אמר ר' חנינא סהס כיון דאפשר לא ערוחין ככז נמי כיון דאפשר לא ערוחין, אמאי דלמא ע"כ לא קאמר ר' ישמעל סכז אלא דליכא פרוסימי מינחל אכל סהס דאיכא פרוסימי מינחל כו'. שמעיין מכאן דריבוי כמלכסס ולרבווי כנבדרי שוה לענין חילול סכסס. ומוכח סהס דלזין חיתוק בין עבודה לשאר חילול סכסס דנכריס סהס בני כרל חולס סלמדרסו לסחי גרוגרות ויש ב' גרוגרות כשני עוקלין וסלג סחמיל אחר סי מייריסו מייתי סחיס מייתי דחי ליה סו דילמא ג' מייתי דקא ממטע בקליירד, פשיעא דל' מייתי דער כאן לא קאמר רבי ישמעל אלא דכי ממטע כחילס קא ממטע קליירד אבל סכז דכי קא ממטע כחילס קא מפיש קליירד ודאי שכל סי מייתי. וססחט יס לנדקדק דרוקף שלג כעוקף אחד א"כ גב' עוקלין דאכור סו"ת סו"ת סו"ת ולא ממטע בקליירד, דל"כ סוה ליה לאשטעיין רבוהא עפי וס"ה כחרי גברי במקום דיש לעשות כחד גברל דסוה דוחס לזו כמו שכתבאר, וכן ממטע סחיס כחוס' דכסבו על ס' בניילא סוכרת ח"ל לא מני סלכסס סחא דחיתא פ"ב דבייל (דך ר"י) ממלחא אסכ קליירד כסר אש"י סאיור לריכס אלא לחתיכס אהת וכו' דביו"ט דקיל לא חיישיין ולא

שאלות ותשובות הרמ"א עו עז

דמי לשבת דלא ניתן לרחות. מיטו יש לרחות בהחום' לא קאמרי אלא דלא מני למשפט מהחם אבל לפי המסקנה אפשר דאף בשבת שרי והכי מוכח מסוף דברי החום' דכתבו וז"ל וכה אמרין גבי יוקא' דאשחפך חמומים להחם אבן אימיס בצירובין (דף ס"ו ע"ב) עד דסא ליבא אלא איסורא דרבנן ובמקום מילא דמיא גופיה דמיא שבת לא גזרו עכ"ל. והשתא לפי זה מאחר דשרי להרבות צמילס בגמלאה ס"ה דכתבי דברי נמי. ואע"ג דמפרשי החום שם בענין אחר מ"מ לענין דינא משמע דמיא לכו האי תירוצא ואפשר דה"ס לענין חולה נמי שרי ג' גזירות בב' עוקלין וכה דנקט ג' בחד עוקן לרבותא דמיא קאמר דה"ל דאפי' בבי ה"ג אסור וכה דקאמר דקא פשיטא קאריס ולכן איתו מביא שמים היינו דוקא אליבא דר' ישמעאל דחייש לרובי מלאכה אבל להחמים בכל ענין שרי. ודוק בצוגיא זו והסם יתעלה ברחמיו ואיר שניינו בצורתו. והרבה שנים אחר שכתבתי זה מלאחי בסוף ספר הסרומס ימן מקלף שמים כחוב בסדרא בסוף ס' שבת דשרי והביא ראיה מהא דא"ר פפא אלא עבדי פלגא דמטוס וכו' ומסדר תמיד כמו שכתבתי :

עו ומה

לשמעון ועל עלייה סיס גג כדרך שבמייס שכתבך והח"כ ראונו מבר ביותו ללוי וזאל לוי וטובע את שמעון שיתקן סגג כי אומר שהגג הוא נסבד וע"י זה מלאפן בשמים על ביותו ושמעון טוען כי אין עליו לתקנו מאחר שאינו דר עכשו בעלייה ואין בשמים מתיקן לו והשיבא לדור בעלייתו יתקנו. וראה דעל שמעון לתקן עלייתו ותיקון סגג הוא בכלל חיקון העלייה כדתקן ריש פ' ביותו ובעלייה (דף ק"ו ע"ב) ופחתה בעלייה וכו' עד ר' יוסף אומר החתון וקאן התקרה ובעלייה ובעלייה ופירש"י דבשכר ומשכיר ק"י משום דבחתון שחלקו אין על החתון לבנות התקרה וכן נראה מדברי החום' ופירש"י שם דברייהם ח"ל פירש"י דבשכר ומשכיר מיירי והסיא דבית סבד פירש"י בשותפים משום דמשנס דבית ועלייה פשיטא לא מני מיירי בשותפים דפשיטא דבשותפים אין בעל הבית חייב לתקן התקרה לדירת בעל העלייה כי הוא סוף לרין לה כיון שהגג של מעלה קיים הדרבה יותר סוף חפן צפוחותא מבמקוה כדי שלא ידור בכל העלייה על גביו אבל גבי בית סבד החתון לרין לתקרה שלא יתקלקל בית סבד שלו ואי צני להלוקי בעל העלייה את סגג כדי שיתערך בעל הבית לתקן את התקרה מחיין בידיה סגג משועבד לבעל הבית אף כשיש שם תקרה כי הדבר ידוע אף ירדו גשמים על התקרה יעברו לבית ואדעתה דכתי אהן חלוקי שיתקן בעל העלייה את סגג שלא יציק מי בשמים לתחתון אבל החתון אינו מחוייב כלל לתקן גגו לעליון עכ"ל. הרי לך בסדרא שבעל עלייה מחוייב לתקן את סגג גגו שלא יציק מי בשמים לתחתון, והא דכתב ואי צני להלוקי בעל העלייה את סגג וכו' לאו דוקא אלא ה"ס אי ליבא כהן גג מחוייב בעל העלייה לבנותו דאדעתה דכתי קנה העלייה לתקן סגג דאי לאו הכי מצ"ל לרש"י גאוקמי מחיתין דבית ועלייה כשכר ומשכיר לוקמים בשותפים ששין שם סגג דלא לרין החתון למעוצה ולכן לרין להטמיל התקרה אלא ש"מ דבעל העלייה חייב לתקן סגג על כל פנים ולכן אין החתון לרין למעוצה ולכן סולך להטמיל בשכר ומשכיר, וכן משמע בחשונה בר שעת סוף כ"י תקי"ז לרין בעל העלייה לתקן סגג כמנהג המדינה. וא"ל מדברי הרמב"ם פ"ב מהלכות שכנים מי שתיסה לו עלייה למעלה מביטו של חצירו ונפל חותל מכותלי הבית אף בעל העלייה חסן לו כלום בניאותו וכופס דחיה בעל הבית לבנותו כשמים, אבל אין בעל הבית טופס לבעל העלייה לבנות חתל עלייה שפ"ל עכ"ל. וכן כתב סטור ק"ס כ"י קס"ד בח"ס ח"ל הבית ובעלייה שהוא של שמים כל סקלול שיריע בכתלים מן התקרה ולמטה חייב בעל

הבית לתקנו ואלס אינו רוצה לתקנו בעל העלייה טופסו וכן הסקרה ולמעלה יתקנו בעל העלייה אם ירצה עכ"ל. משמע דוקא אם ירצה אבל אין טופסו על כך. ו"ל סיינו דוקא בכתלים משום טעמא דכתב סמ"מ דבדברי הרמב"ם ח"ל ולמה יכריחמו והלא הבית שיה יוסר כשאין עלייה על גביו עכ"ל. וא"ל דוקא בכתלים שייך האי טעמא דאין מעיל לתחתון אבל ציין סגג שמועיל לתחתון ולהלוי מזרס וממטר פשיטא דמחוייב העליון לתקנו כדברי רמ"א. וראה דלא אין בעל העלייה רוצה לבנות יכול לכופו לכך שיבנה אע"פ שאינו דר עכשו בעלייה דומיא דהא דאמרין פרק הבית ובעלייה (דף קי"ד) הבית ובעלייה שפלו אמר בעל העלייה לבנות הבית והוא אינו רוצה לבנות כרי בעל העלייה בונה את הבית ודר בחובו של שיקן לו יתיאותו וכו'. וכתב סמ"מ פ"ד מהלכות שכנים דמתמי' מיירי כשאין בעל העלייה רוצה לכוף את בן הבית או שברח למדינת סיס אבל אם ירצה ויכול לכופו וכתב שכן דעת הרש"מי והרמב"ם והרמב"ן, והרשב"א חולק וס"ל דלא יוכל לכופו אלא בונה ודר בבית עד שיקן לו יתיאותו, אף קמן לרין דזכיל לכופו שיבנה הבית ה"ס בן הבית לכוף את בן העלייה לתקן מה שגילו לתקן ואע"ג דרשב"א חולק וס"ל דאין טופין לא שציקן כל הכי רבוחא ליתך אחרי דברי הרשב"א כ"ש שדעת בעל סטור כן שכח דבדברי הרמב"ם שוכריה מן סמ"מ שדעתו לכוף א"כ נס דעת סטור כן ולכן אין לוח מדברייהם לכוף בעל העלייה לתקן גגו ודרעמא דהי קמו מתחילת. וא"ל דא"כ אמאי לא אשכענין כן תנא ג"כ שאם בעל העלייה אין רוצה לתקן בעל הבית בונה משמע בעלייתו עד שיקן לו יתיאותו סררסא דכו' כ"ש ותנא רבוחא קמ"ל דומיא לדור בבית אע"פ שנסכה כמה שמולו של שדר בבית אש"ס שרי לאשקי מדברי ר' יהודה דחולק סהם ומ"מ אף זה דר בחזק חצירו שלא מדעתו וארין להפלות לו שכר אלא בעל העלייה בונה את הבית ואת העלייה ומקרה העלייה ויושב בבית עד שיקן לו יתיאותו עכ"ל, ות"ק מחיר לנבד בבית אף בלא עלייה ולכן לא יכול לאשמוצין אישכא דאי אפשר לבנות העלייה בלא בית ונראה דלא פליגי ר' יוסף אלא דלא אפשר לכופו ובכתי אפי' דכתב סמ"מ אלא לכוף דבדי סבל מורו דטופין ולכן פשיטא דנכף כאן בעל העלייה לתקן גגו ואם אי אפשר לכופו בונה בעל הבית סגג ודר בעלייה אפילו לדברי ר' יוסף דברי כאן זה לא נכסה וזה אינו חסר דברי ויכל להשתמש בביתו וכ"ש לדברי הפוסקים דמסקו כח"ק דר' יוסף. אף עדין קא"ש דלוי צדוד דין דמאחר דאפשר דבעל העלייה קנה מלאכין ועלייה לא קא"ו אדעתה דכתי שיתקנו יוסר ממה שסיס בראשונה קודם שקא"ו. ונראה דלקרק מסא דכתב יעקובי ויסק סוף פרק לא יתפור ח"ל הלווקה בית וצו פחות חלון להלירו של מוכר שיש לו להסוס החלון משום סיוק רחיס דסוי כגורי דליים ואע"פ שנטעס החלון ברשות אע"ג דקי"ל דשכר בעין יוס מוכר שרני סכא דמקין לא מוצן ליה אבל לוקח כל הכי דוקא דמתמי' שסמכן סמוכד לכותל אין לכותק חייב להסוס שסוף לא סמכן אלא נחשב מויק אבל הלווקה חלון כל שעה מויק ברלוייהו ה"מ כשיש סיוק בחלון בשעת סמכר אבל אם סמכר על בית שיש בו חלון על מוכרסו שלו אע"פ ששעריה לבנות כיון שפחתה זה החלון ברשות ולא נתייבד להסוק מחחילה אף כשיפנס זה את המוכרסו אין לו להסמו כן כתב סטור יוס עכ"ל. וכן כתב צ"י בשם תשובת הרשב"א (ס' ק"ד בח"ס) ור' ירוחם כתב נתיב (ל"א ח"ו דאפילו גבי חלון אמרין מוכר בעין יוס מוכר ומשעתא נראה דחיה אם כשקיס שמעון סיס סגג שבור אין לרין לתקנו אע"ג דמייק לביטו של ראוין סמוכר מ"מ לא גרע ממקין שסמך ומכרן דאין סקונס חייב להסוסין דמוכר בעין יוס מוכר ולא דמי לחלון כלל דהסס בשעת סמכר לא סיס סיוק כל אלא אמ"כ